

- ⊕ **Exposicions:** Art d'avantguarda a l'IVAM
- ⊕ **Cultura popular:** Aplec Camp de Túria
- ⊕ **Gastronomia:** Cim i Tomba a Tossa de Mar

CRÒNICA

‘Hem perdut la por, ens hem apoderat’: les dones víctimes de la repressió alcen la veu contra l’oblit

REPORTATGE

Del model neerlandès al model suec: què se n’ha de fer, de la prostitució?

BONIC DE DEBÒ. NOTES D'UNA MANIFESTANT DE L'11-S 2018

MERCÈ IBARZ

Que no s'emprenyin les tietes: saben prou bé que han donat peu a un to de veu polític, que els joves les adoren, i a més elles ho comprenen tot. M.I.

«Contents. Ho escric i recordo ara mateix que aquesta és la paraula que tanca 'La plaça del Diamant'»

1. Ha estat bonic, no una performance. Permeteu-me l'auto-cita, això tan lleig, però és que sóc una dels primers cronistes de les Diades recents que va fer el símil i, si no m'ho dic jo mateixa, no m'ho diu ningú més. Per més que ningú no n'hagi seguit l'altre qualificatiu –en vaig dir 'performances dadaistes' i el meu amic Joan Manel Tresserras m'ho va aplaudir amb ganes en un missatge–, me'n sento cofoia, com si fos un poeta que veu els seus versos dits per persones que no saben qui és, com se sentia la Marçal respecte de la seva llunyana divisa 'tres voltes rebel' si em permeteu la comparació sens dubte extrema. Les manis de la Diada han tingut certament moments escenogràfics, sí, però poquets, i alguns comportaments emprenyadors poc adequats políticament d'expressar, ja em dispensareu: què hi fan els gossos, les criatures petites en cotxets o a peu de carrer que gairebé els trepitges, les cadiretes de descans on rota? Poquets moments performàtics, repeteixo. En conjunt: bonic, bonic de debò.

No ha estat una performance d'aquelles clàssiques (els artistes en fan des de fa un segle, quan les van començar els dadaistes exiliats a Zuric) sinó altament professional. Ho dic

La cosa ja va començar així, altament professional com només pot ser 'professional', el vespre anterior, a la plaça de Sant Jaume

Les camisetes no eren del color esgarriós que temia i, oh, totes (i tots) vestien la seva talla, les criatures també! Que formós

des de l'agraïment de poder recuperar el sentit primigeni del mot, la paraula 'professional' no m'agrada gens si no és que en parlem seriosament. Les manis han posat en escena un preciós documental *in live*. Els professionals que l'han muntat –sencer: el musical de la plaça de Sant Jaume i el correcarrers de la Ciutat Vella fins al Born també, i tantes altres formes que hagin adoptat vostès– ho han fet molt bé: això que els bascos ens envegen estructurat a la manera institucional basca per a l'ocasió. No sé en quines eleccions generals o autonòmiques, no ho recordo, TV3 va connectar amb el centre de dades de Gasteiz i em vaig quedar admirada de tan bé com es gasten els calés, a la britànica, per descomptat, a la nord-americana si voleu.

La cosa ja va començar així, altament professional com només pot ser 'professional', el vespre anterior, a la plaça de Sant Jaume. Ho vaig veure a la tele i vaig aplaudir en més d'una ocasió, celebrant la cada volta més segura mà del realitzador Lluís Danés. Amb aromes d'imatges del videoartista Bill Viola per aquí (molt bé, eliminant-hi l'ambiguïtat misticista), per allà amb una espontaneïtat incitada l'endemà –i això és fantàstic, l'espontaneïtat té mala premsa– que el personal venia molt predisposat a menjar-se ben tranquil·lament, el dia era bo i Barcelona lluia la seva llum i proverbial discreció obrint-se alegre als visitants i per descomptat a les veïnes (i veïns). Segur que començarien igual sense mi, o sigui que quan hi arribo ja puc ensumar quin peu calça la cosa. I estaven contents. No em demaneu per què n'estaven, amb l'any que hem passat des de l'anterior Diada: és un dels misteris catalans de categoria, només puc dir que la cosa transmetia aquesta sensació que no té nom propi. Contents. 'Contentor' no existeix pas. Contents. Ho escric i recordo ara mateix que aquesta és la paraula que tanca *La plaça del Diamant*. Contents. No és el mateix que 'alegres', 'satisfets', 'encantats', 'xiros', 'contents' és 'contents'.

Les camisetes no eren del color esgarriós que temia i, oh, totes (i tots) vestien la seva talla, les criatures també! Que formós. Ni tan sols em van venir ganes de fer fotos, com acostumo a fer. Simplement, caminar, mirar, comentar i anar fent. Quan ja tornàvem des d'on comença Sarrià, el meu acompanyant em va fer fixar en una pancarta que deia no sé què de 'les tietes'. Quan ho vam poder llegir del tot i m'ho anava a apuntar ell em va animar a fer-ne una foto. Oh sí, l'enviarem per WhatsApp! La duïen nois sense la samarreta de torn ni cap bandera. Anaven ben frescos pel mig de la Diagonal. Poca gent al costat, potser desconcertada pels missatges de la pancarta. L'un és el de la fotografia que acompanya aquesta article, de l'altre costat deien: 'ANC & Òmnium [sic] / Figafllors!! / Prou botifarrades'. Amb lletres capitals traçades amb un pinzell negre i prou. Els vaig demanar consentiment, me'l van donar, vaig fer les fotos.

Prou de performances rígides i a toc de xiulet sinó la performança de l'espontaneïtat

Papereres plenes a vessar, ni un paper de més a terra. Vam recordar la mani de la Meridiana, amb el seu servei de recollida de residus

L'onada sonora –va informar-me'n el meu acompanyant– havia estat un dels moment performàtics que deia abans. Com que no en sabia res, aquell silenci em va inquietar i, quan la remor es començava a sentir on érem, vaig témer que no fos l'helicòpter! Vaig ser informada de la cosa i sense ni adonar-me'n vaig alçar els braços quan l'onada va ser a tocar i vaig dir un OH ben fort. Em vaig quedar perplexa, la meua observació participant que diuen els antropòlegs no acostuma a sumar-se a les consignes, sóc cronista i prou com Nonell (una altra comparació extrema) deia allò de 'Jo pinto i prou'. Doncs miri, mestre, ja ho veu. Què estava passant? Això que deia en començar: tot allò havia estat preparat al mil·límetre amb una directiva: prou de performances rígides i a toc de xiulet (l'onada sonora va recórrer la Diagonal i la senties quan la senties) sinó la performança de l'espontaneïtat, paraula tan difícil d'aplicar bé com la de 'professional'. Però és que els sinònims pertinents –natural, sincer– encara són tal vegada més difícils d'emprar. Vostès mateixos.

2. Papereres plenes a vessar, ni un paper de més a terra. Vam recordar la mani de la Meridiana, amb el seu servei de recollida de residus. Enguany ho ha fet l'Ajuntament de Barcelona, vam topar amb un dels seus furgons i els operaris abocant-hi les restes de la jornada consumides.

3. A casa, a veure-ho a la tele; no vam tenir esma d'anar cap al Born. Dues notes més, en una. Gent de l'audiovisual i tertulians, a veure si aprenem de dir bé el cognom de la Paluzie ('Pa-lu-si-e'). Només en vaig veure un tall, del seu discurs, i potser tindria una altra impressió si l'hagués sentida tota, però a la tele la vaig sentir i la vaig veure millor que de tertuliana. Marcel Mauri parlava amb la convicció de la seva bonhomia i la millorava, per nassos, li toca el que li toca, fins i tot alçar massa el to de veu.

Això no és tot, però és prou. 📺

MOLT HONORABLE PRESIDENT: LIQEREU, SI US PLAU, LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA!

PEP PUIG

«Les oportunitats que obre la TE a Catalunya són immenses, des de desenvolupament de tecnologies fins a la seva aplicació, passant per la creació de nous sistemes de generació, distribució i ús i, naturalment, la creació de molts llocs de feina»

Dies enrere llegia un piulet de la directora general de Qualitat Ambiental i Canvi Climàtic que es feia ressò d'una notícia de The New York Times, amb un titular que deia 'L'escalfament mundial fa realitat enguany la seva amenaça.' I la directora general hi afegia: 'Ja podem parlar de present en lloc de futur. El canvi climàtic ja és aquí.'

Que el canvi climàtic és una realitat, ja ben poca gent gosa posar-ho en dubte. Ha passat força temps (trenta anys!) d'ençà que el Dr. James Hansen, va manifestar (el 23 de juny de 1988) davant una comissió del senat nord-americà: 'S'ha acabat la xerrameca i podem afirmar que hi ha proves contundents que demostren que ha arribat l'efecte d'hivernacle.'

Però el problema no és reconèixer que existeix, sinó actuar per mitigar-lo, tal com es va acordar a París, el 12 de desembre de 2015 i tal com reconeixia Jansen mateix en un acte recordatori del seu testimoniatge al senat, organitzat pel Worldwatch Institute: 'Si no comencem a reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle els anys vinents i no prenem un camí prou diferent, tindrem problemes. Aquesta és la darrera oportunitat' (Washington, 23 de juny de 2008).

Doncs bé, a Catalunya, fa més d'un any (el 27 de juliol de 2017) que el nostre parlament va aprovar, quasi per unanimitat, la llei 16/2017 del canvi climàtic, que té, entre més, les finalitats següents: 'Aconseguir que Catalunya redueixi les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) i afavorir la transició cap a una economia baixa en carboni', 'esdevenir un país capdavanter en la investigació i aplicació de noves tecnologies i reduir la dependència energètica de recursos energètics externs'.

També, el govern català del MH President Carles Puigdemont va aprovar les bases per al Pacte Nacional per a la Transició

Energètica (31 de gener de 2017), que estableix una visió global del nou model energètic, orientat a la sobirania i situant la ciutadania al centre per caminar cap al subministrament d'energia basat al cent per cent en fonts d'energia renovable.

Però d'aleshores ençà no s'observa que s'hagi progressat gaire, a casa nostra, en el combat contra l'escalfament de l'atmosfera, ni en el camí de la transició energètica.

Si una cosa és certa és que amb els instruments heretats de l'autonomisme no anem enlloc. Sobretot perquè són hereus de la visió, estreta de mires, d'un M. H. President que mani-

festava, sense tornar-se vermell: 'Per als polítics, la cosa fàcil és dir que el problema de l'energia es pot resoldre acudint a la solar o l'eòlica, però això són bajanades. I són bajanades que han dit alguns polítics molt importants. És clar que la base de l'energia és avui la d'origen tèrmic o nuclear' (El Noticiero Universal, 29 de maig de 1982, en l'article 'No podemos volver a los molinos de viento').

I quins són els instruments que han demostrat a bastament la manca de lideratge

per a guiar la societat catalana pel camí de la transició energètica? I per a sortir del parany de cremar materials fòssils i fissionar materials nuclears per disposar d'energia? Doncs són, per una banda, la Direcció General d'Energia, Mines i Seguretat Industrial, i l'Institut Català d'Energia, actualment adscrits al Departament d'Empresa i Coneixement; i, per una altra, la Direcció General de Qualitat Ambiental i Canvi Climàtic i l'Oficina Catalana de Canvi Climàtic, avui adscrits al Departament de Territori i Sostenibilitat.

Aquests ens, de bon començament, han anat fent allò 'de qui dia passa, any empeny', sense atrevir-se a contradir els senyors (sí, sí, senyors) incendiaris del clima, que creuen que l'energia és un vedat al qual solament ells tenen accés per poder decidir i en el qual el comú dels mortals no tenim res a dir, solament hem de ser els seus 'esclaus' (fa anys en deien 'abonats', però d'un temps ençà ens han plantat la llufa de 'consumidors'), pagant els preus fixats per un sistema de mercat dissenyat no pas per servir la societat, sinó per enriquir els senyors de l'energia fòssil i nuclear.

Avui som on som (dependents un 93% d'importacions d'energia forana, fent servir l'energia de manera molt in-

Una bicicleta elèctrica davant unes plaques fotovoltaïques. ACN

Som on som perquè els governs de Catalunya no han tingut interès o no han estat capaços de crear els instruments necessaris per a fer POLÍTICA energÈTICA de debò

Tinc la impressió que ni el govern ni el parlament no fan allò que caldria fer per desenvolupar aquesta llei pionera

eficient per proveir-nos dels serveis que la societat demana i emetent gasos d'efecte d'hivernacle i radioactivitat) perquè els governs de Catalunya no han tingut interès o no han estat capaços de crear els instruments necessaris per a fer POLÍTICA energÈTICA de debò. Tampoc ni el govern ni el parlament no han creat les condicions per a fer-ne, i encara menys per a fer possible que la ciutadania en fos l'actor principal, tal com passa en alguns indrets d'Europa.

Tenim, aprovades pel govern Puigdemont, les bases per al Pacte Nacional per a la Transició Energètica, però al govern Torra i al nostre parlament els correspon de fer públic el pla de treball 2015-2025 i la prospectiva energètica de Catalunya 2050, redactar la llei de transició energètica per al desenvolupament sostenible i preparar un nou pla de l'energia amb l'horitzó de l'any 2030, tal com determina el pacte, aprovat ja fa disset mesos. I amb això no n'hi ha pas prou, perquè s'ha de crear el marc polític i administratiu per a possibilitar que la ciutadania procedeixi a una apropiació social de les tecnologies per a la captació, transformació i ús de l'energia continguda en els fluxos biosfèrics i litosfèrics (altrament dits, energies renovables).

Tenim plenament vigent la llei catalana de canvi climàtic, aprovada pel parlament sota la presidència de la MH Carme Forcadell, però tinc la impressió que ni el govern ni el parlament no fan allò que caldria fer per desenvolupar aquesta llei pionera, que ha estat lloada arreu.

Trencar la inèrcia del passat és la primera cosa que caldria, si es vol fer un tomb a la situació present, que fa que Catalunya sigui molt i molt lluny de poder fer honor a la directiva europea del 20-20-20.

Atès l'interès estratègic per al país que implica l'energia, en nom del Grup de Treball de Política Energètica per a la Catalunya 100% Renovable (GTPE), em permeto de fer una proposta que crec que podria ajudar-nos a començar a fer camí per assolir la transició energètica (TE) que el país necessita urgentment: que la presidència de la Generalitat es faci càrrec de liderar políticament la TE.

Si proposem que la TE sigui impulsada des de la presidència de la Generalitat és perquè afecta tota la societat i tots els departaments del govern, encara que a molts no els ho sembli. Aquest lideratge hauria d'implicar abastar tota la transversalitat que convé a la TE, que es faci amb participació dels ciutadans, que sigui distribuïda arreu del territori català, que faci realitat el dret de captar, transformar i usar l'energia continguda en els fluxos biosfèrics i litosfèrics com un dret dels ciutadans de Catalunya i que tingui un impacte, tant ecològic com econòmic, molt positiu en l'entorn social català.

Aquest lideratge hauria d'implicar abastar tota la transversalitat que convé a la TE, que es faci amb participació dels ciutadans

Alguns sectors de la nostra societat ja empenyen la TE, però cal el ferm lideratge del govern

I tot això hauria d'anar acompanyat, sens dubte, de la creació d'una Agència Catalana de l'Energia (a imatge de l'Agència Catalana de l'Aigua), empresa pública encarregada de dur a terme la política del govern en matèria d'energies renovables, eficiència energètica i canvi climàtic, finançada per impostos a la generació i ús de les energies brutes, fòssils i nuclears.

Les oportunitats que obre la TE a Catalunya són immenses, des de desenvolupament de tecnologies fins a la seva aplicació, passant per la creació de nous sistemes de generació, distribució i ús i, naturalment, la creació de molts llocs de feina, a més a més de grans estalvis i beneficis econòmics, ecològics i socials.

Una mostra de tot això es pot veure a TE21 – transició energètica a municipis i comarques, un enorme treball de compilació de dades i d'anàlisi fet per un grup pioner i experimentat de persones, on es quantifica tot plegat (inversió, estalvis, espai necessari, llocs de feina, etc.) en uns informes detallats: del nivell municipal fins al nacional, passant pel de comarques, vegueries i províncies.

Alguns sectors de la nostra societat ja empenyen la TE, però cal el ferm lideratge del govern.

Si us plau, president, pel bé del país i de la ciutadania, present i futura, lidereu la necessària TRANSICIÓ energètica de Catalunya! 🇪🇸

LEHMAN BROTHERS I LA PIME DE TERRASSA

JORDI GOULA

La seu de Lehman Brothers. WIKIMEDIA COMMONS

Ahir va fer deu anys de l'esclat de la crisi que va contribuir a l'enfonsament de les caixes d'estalvis... i més coses

Fa deu anys una pime de Terrassa podia triar entre quinze o vint entitats financeres per a treballar-hi sense haver-se de moure de la ciutat. Avui aquesta xifra s'ha reduït dràsticament a quatre o cinc. Això significa, entre més coses, que en la seva activitat diària no podrà exercir amb tanta cura la regla d'or per al finançament de tota pime: no posar tots els ous al mateix cistell, perquè algun pot fallar i sempre cal tenir-ne uns quants més on acudir-hi. Abans era relativament fàcil, ara molt menys. Durant la crisi hem passat situacions dramàtiques: es van perdre milers de pimes i desenes de milers de llocs de treball durant aquests anys, simplement perquè les entitats amb què treballaven habitualment els van retallar el finançament del circulant. Quina manera de desaparèixer més estúpida i injusta! Certament, algunes van poder aprofitar el salvavides que els va oferir alguna altra entitat. Aquesta possibilitat és la que ara s'ha minimitzat.

Des del meu punt de vista, un dels llasts més grans que ens ha deixat la crisi a Catalunya és la desaparició de les caixes d'estalvis, 'la columna vertebral del sistema financer català',

Cada dia estic més convençut que enmig d'aquesta conjunció d'elements negatius la figura del Banc d'Espanya ha d'emergir com un dels responsables màxims de la desaparició de les caixes

Si el Banc d'Espanya era conscient de la catàstrofe que planava, per què no hi va intervenir?

com les definia Francesc Cabana. Recordem que el 2008 tenien una quota de mercat en dipòsits del 67% a Catalunya i que avui es limita a la que pugui tenir Caixabank, ja transformada en banc. En realitat, la crisi que va esclatar després de la caiguda de Lehman Brothers, ahir en va fer deu anys, i la subsegüent retallada de flux de diners entre entitats financeres, va ser el catalitzador que va fer aflorar una situació larvada durant molts anys pel risc exagerat en la construcció i en la promoció immobiliària que les caixes van assumir. Vist en perspectiva, sembla que tots vam embogir. S'hi van ajuntar la cobdícia desmesurada, l'especulació, la corrupció urbanística, uns directius que saquejaven les entitats, la concessió de crèdits en volum exagerat i sense prou garanties, el fet de recórrer excessivament a diners de l'exterior... Què va passar realment? Això em continuo preguntant al cap dels anys, com va poder anar tot tan ràpid i amb tants estímuls negatius plegats.

Certament, no totes les caixes d'estalvis eren mal gestionades, com afirma el catedràtic de la Universitat de València, Joan Ramon Sanchis Palacio. Tot i això, no dubta a assegurar que 'amb la reforma legal es va aconseguir de liquidar-les totes, mal gestionades o ben gestionades, perquè això volien els grans banquers. És més, l'administració pública i la patronal bancària van intentar demonitzar-les, al·legant que el seu model era inadequat i desfasat i, per tant, condemnat a desaparèixer.' És curiós que en molts països de la Unió Europea 'continui subsistint el model de banca de proximitat i que no sigui qüestionat per les autoritats', afegeix. Recordem que avui, en tot l'estat espanyol, només hi resten dues caixes, la d'Ontinyent i la de Pollença.

Cada dia estic més convençut que enmig d'aquesta conjunció d'elements negatius la figura del Banc d'Espanya ha d'emergir com un dels responsables màxims de la desaparició de les caixes perquè estava en la seva mà haver pogut impedir alguns dels excessos que es van cometre. En un article periodístic, el qui fins fa poc era governador de l'entitat, Luis Linde, explicava com van veure l'evolució del sector financer. 'El crèdit a llars i empreses havia passat de representar el 81% del PIB a final del 1999 a suposar el 166% al tancament del 2008. Algunes partides creditícies, com la hipotecària o la destinada a la promoció immobiliària, van augmentar el pes durant aquest període, del 35% del PIB fins al 95% en el primer cas i del 4% fins al 28% en el cas del crèdit a promotor.'

Bé, llegint això, sembla lògic de demanar-se que, si el Banc d'Espanya era conscient de la catàstrofe que planava, per què no hi va intervenir? Per què no va posar un sostre als crèdits en funció dels dipòsits, per exemple? En les caixes d'estalvis podia fer-ho de la nit al dia perquè n'era el supervisor i l'autoritat màxima. Simplement havia d'implantar-hi un coeficient que evités l'endeutament que anys després les va portar a la misèria. Podia haver-ho fet i no ho va fer.

Què hauria passat si Miguel Ángel Fernández Ordóñez, governador de l'entitat entre el 2006 i 2012, hagués actuat amb més cautela?

Quines serien aquestes xifres si no haguessin desaparegut les caixes? No ho sabem, però menys dolentes, segur

Per descomptat, no és qüestió de treure responsabilitats als directius, consells, polítics, promotors... però sí que cal fer èmfasi que el Banc d'Espanya va tenir al seu abast d'evitar el disbarat i no va voler-ho fer. I això és molta responsabilitat. Què hauria passat si Miguel Ángel Fernández Ordóñez, governador de l'entitat entre el 2006 i 2012, hagués actuat amb més cautela? Quin paper va tenir el lobby de la banca en aquesta suposada negligència? Linde va deixar entreveure en un dels seus últims discursos que en alguna cosa hi va tenir a veure el govern espanyol, en assegurar que 'el Banc no podia actuar amb independència de l'evolució de les nostres finances públiques i de les decisions de les altres autoritats'.

Tinc molt clar que, sense l'enfonsament de les caixes, la crisi no hauria estat tan dura com va ser. Catalunya, amb la seva xarxa ben espessa de pimes industrials, va ser més castigada que les comunitats autònomes amb una altra estructura econòmica. La veritat és que al cap de deu anys, a Catalunya encara tenim gairebé 300.000 llocs de treball menys que el 2008, hi tenim 150.000 aturats més i 40.000 empreses desaparegudes (amb els treballadors). Si això no fos poca cosa, el nostre PIB s'ha recuperat en termes corrents però en termes reals encara és gairebé un 5% inferior que el del 2008, i la nostra massa salarial global, en termes reals, és un 14% menor que la de 2008. Quines serien aquestes xifres si no haguessin desaparegut les caixes? No ho sabem, però menys dolentes, segur.

L'ESTAFA DELS MÀSTERS COM A METÀFORA DE LA POLÍTICA ESPANYOLA

PERE MARTÍ

Espanya ha entrat de ple en l'era de la postveritat, en què la mentida i les informacions falses són instruments permanents. ACN

Espanya ha entrat de ple en l'era de la postveritat, en què la mentida i les informacions falses són instruments permanents * La Generalitat Valenciana crea un alt comissionat per a negociar el nou finançament *** El govern balear aprova de retirar la medalla d'or a Iñaki Urdangarin**

TEMA DEL DIA

Escrúpols. La polèmica pels màsters falsos de la Universitat Rey Juan Carlos (URJC) no solament ha destapat una picaresca practicada per polítics amb ànsies d'engreixar el seu ego amb un currículum fals, sinó també una pràctica sistemàtica de la classe política espanyola que no té escrúpols a l'hora de mentir. De moment, ja ha liquidat la carrera política de l'ex-presidenta de la comunitat de Madrid, Cristina Cifuentes, i de la ministra de Sanitat, Carmen Montón; i fa trontollar la cadira del nou dirigent del PP Pablo Casado. Darrere la polèmica, hi ha en el fons una certa manera de fer, que palesa que la trampa, la mentida i la corrupció fan part de l'estructura de funcionament de les elits espanyoles. I

això no és patrimoni de la dreta ni de l'esquerra, sinó que és transversal i té més a veure amb el poder que no amb la ideologia. Espanya ha entrat de ple en l'era de la postveritat.

Allò que semblava una anècdota aïllada ha acabat enfangant tots els líders polítics espanyols, en un espectacle caïnita sense precedents, a veure qui és més mentider. Però també comença a demostrar-se que les pràctiques fraudulentes de la Universitat Rey Juan Carlos tenen la protecció o l'aval d'alguns poders de l'estat espanyol. El rector de la URJC durant el període dels màsters fraudulents, Pedro González Trevijano, és membre del Tribunal Constitucional a proposta del PP d'ençà del 2013. Li

Darrere la polèmica, hi ha en el fons una certa manera de fer, que palesa que la trampa, la mentida i la corrupció fan part de l'estructura de funcionament de les elits espanyoles

Les mentides de polítics sobre el procés o les informacions falses sobre dirigents polítics independentistes són el pa de cada dia

han recompensat la feina feta, perquè en va ser rector des del 2002. Per afegir misteri a la trama, avui la universitat ha denunciat que curiosament s'han esborrat més de cinc mil correus electrònics de l'Institut de Dret Públic entre el 2008 i el 2014, justament els anys en què l'ex-presidenta de la comunitat de Madrid, Cristina Cifuentes, l'actual president del PP, Pablo Casado, i la que fins aquesta setmana era ministra de Sanitat, Carmen Montón, van cursar els màsters en els quals més tard s'han constatat irregularitats.

La destrucció de correus en massa és una pràctica clàssica per a eliminar proves, però demostra que l'afer va més enllà del guinyol polític i que una part de la trama

circula per la claveguera madrilenya, que, com sabem, de tant en tant sobreix. Dossiers, destrucció de correus, filtracions de notícies falses són instruments de la guerra bruta i caldrà que la justícia espanyola s'hi apliqui a fons, que deixi de banda la passivitat que ha mantingut fins ara, tot i que les togues –si més no alguna– també són en el punt de mira. Cal estirar aquest fil, perquè la cosa fa pudor de socarrim.

En l'àmbit polític, de moment, qui n'ha sortit més ben parat és Pedro Sánchez, que s'ha trobat obligat a publicar la seva tesi per la pressió de la 'Brunete mediàtica', però ha tallat en sec les especulacions. I ha superat la segona crisi de govern en cent dies sense gaires problemes, tot i que la debilitat parlamentària li impedeix estarrufar-se gaire. Pablo Casado, que havia de ser el renovador del PP, en surt tocat. L'afer pot perjudicar-li greument la carrera política, tot i que mentir no sembla que sigui un pecat mortal en la política espanyola.

El qui ho tenia més bé per a no esquixar-se era Albert Rivera, però la seva irrefrenable deriva 'trumpista' el va fer entrar en escena. L'objectiu de Rivera no era tant Sánchez com Pablo Casado, el seu rival a capitanejar la dreta espanyola. Però el fang acaba esquixant tothom i si vas a una guerra com aquesta, hi has d'anar amb un currículum immaculat, cosa que tampoc no és el cas. En el currículum penjat a la web del partit s'assegura que és doctorand en dret constitucional a la UAB, però la rectora de la UAB, Margarita Arboix, ha assegurat que això era fals. En currículums anteriors de Rivera hi apareixia el títol de doctor i un màster a la Universitat George Washington. Aquest darrer, en la web de Ciutadans perd categoria i acaba essent un curs de màrqueting polític.

L'espectacle que ha fet la classe política espanyola amb la polèmica dels màsters no ha causat pas una gran sorpresa a Catalunya. Les mentides de polítics sobre el procés o les informacions falses sobre

dirigents polítics independentistes són el pa de cada dia. Ciutadans ha fet de la mentida el principal instrument per a créixer com a partit d'ençà que es va fundar –quan denunciava la persecució del castellà– fins avui –quan parla d'una fractura social que es dedica a fomentar.

MÉS QÜESTIONS

La Generalitat Valenciana crea un alt comissionat per a negociar el nou finançament. Per palesar que és una prioritat estratègica, el ple del Consell ha aprovat un decret pel qual es crea l'Alt Comissionat per al Finançament Autonòmic, adscrit a Presidència, que serà ocupat per José Antonio Pérez García i Rafael Beneyto Cabanes. Té per objectiu 'donar suport i suport tècnic' al president Ximo Puig i al conseller d'Hisenda i Model Econòmic, Vicent Soler, en la negociació del nou sistema. Pérez actualment és el representant del País Valencià en el Comitè Tècnic Permanent d'Avaluació del Sistema de Finançament, dins el Consell de Política Fiscal i Financera (CPFF), juntament amb Beneyto. Els membres de l'alt comissionat tindran tractament protocol·lari i consideració equivalents a la d'un secretari autonòmic, però amb les funcions no retribuïdes. L'alt comissionat exercirà les funcions durant tot el procés de negociació i s'extingirà quan ho proposi el president, així que s'hagi aprovat el nou model de finançament autonòmic. En el comissionat hi haurà membres del PSPV i Compromís, per evitar que es repeteixin discrepàncies entre els dos socis del Botànic, com va passar a l'estiu.

El govern balear aprova de retirar la medalla d'or a Iñaki Urdangarin. La portaveu del govern, Pilar Costa, ha anunciat que s'havia aprovat un acord per a retirar definitivament de la Medalla d'Or de les Balears a Iñaki Urdangarin. El procés començà el 15 de juny, amb un acord del consell de govern. El decret que regula la distinció de les Medalles d'Or estableix que es retirin en cas de condemna per sentència ferma, ha recordat Costa. Tal com és establert, es va donar audiència

Josep Irla. ARXIU

al representant legal d'Urdangarin, el seu advocat, Mario Pascual Vives, perquè pogués presentar les al·legacions i els documents que considerés pertinents. Una vegada acabat el termini de deu dies hàbils que es va concedir, sense haver presentat cap escrit, s'ha acordat de retirar la distinció. Costa ha explicat que la notificació s'enviarà a Urdangarin per mitjà del seu representant o bé directament a la presó.

El parlament balear pressiona a favor de la reciprocitat dels mitjans públics en català. El parlament balear ha fet un pas més per a facilitar un espai comunicatiu comú entre els territoris de parla catalana: ha aprovat una proposició no de llei presentada per Més per Mallorca i Més per Menorca a la Comissió de Cultura. Al juny, aquestes formacions registraren una proposta amb l'objectiu principal d'eliminar les barreres tecnològiques que impedeixen la reciprocitat i l'emissió total dels mitjans públics en català. Com apunta la diputada Agustina Vilaret,

'reforçar l'espai comunicatiu audiovisual propi i que abasti tota la comunitat lingüística ha de ser objectiu dels poders públics estatals i autonòmics'. Vilaret ha recordat que a les Balears es veuen 35 canals en castellà i 5 en català, mentre que de ràdios n'hi ha 19 en castellà i 2 en català. La proposició, que ha rebut el suport del PSIB, insta el govern espanyol, per una banda, a assignar un nou múltiplex i a ampliar l'espai radiofònic a les comunitats que tenen el català com a llengua. Per una altra banda, es demana al govern de Sánchez que modifiqui les normatives actuals per adaptar la TDT a la realitat plurilingüe de l'estat espanyol sense segmentar ni separar comunitats d'una mateixa llengua.

L'ambaixador espanyol a França reitera les crítiques al batlle de Perpinyà. La polèmica entre l'ambaixador espanyol a França, Fernando Carderera-Soler, i el batlle de Perpinyà, Jean-Marc Pujol, per haver rebut el president de la Generalitat Quim Torra continua. L'ambaixador va

dir que considera Torra un 'president anticonstitucional'. Irritat, el batlle de Perpinyà va respondre que el president de la Generalitat és escollit democràticament i que, a més, com a batlle no ha de donar pas explicacions a les autoritats espanyoles. Doncs ara, l'ambaixador hi ha insistit assegurant que ell havia 'criticat l'ús d'un símbol que divideix, que no representa la majoria de catalans i que qüestiona el caràcter democràtic d'Espanya'.

LA XIFRA

186.000 euros han costat les obres de millora del servei d'immigració d'Andorra, segons que ha explicat el ministre d'Interior, Xavier Espot.

TAL DIA COM AVUI

El 14 de setembre de 1945, el president Josep Irla forma el govern de Catalunya a l'exili i en nomena consellers Pompeu Fabra, Carles Pi i Sunyer, Antoni Rovira i Virgili, Josep Carner, Joan Comorera i Josep Xirau.

Deu anys d'una crisi que no se n'ha anat

L'Aravot L'economia s'ha recuperat de fa anys, però la pèrdua de poder adquisitiu s'ha cronificat

SEDA HAKOBYAN I ALEXANDRE SOLANO

El 15 de setembre de 2008, justament una dècada enrere, feia fallida el banc d'inversió Lehman Brothers. Això va ser considerat el detonant d'una crisi econòmica mundial que ha marcat la societat econòmicament, però també socialment i políticament.

En l'actualitat, l'economia ja no és en crisi, perquè teòricament va acabar el 2012. El PIB creix a molt bon ritme, les empreses fan grans beneficis i la desocupació va minvant. Ara bé, malgrat aquests indicadors, molts dels efectes devastadors han persistit sobre la vida de les persones i no hi ha cap indici que aquesta situació hagi de millorar.

Els efectes de la crisi no han estat simplement un ajust transitori, sinó que han empitjorat les condicions de vida dels ciutadans durant un lapse de temps llarg.

La punxada de la bombolla financera

A l'estat espanyol, durant els anys de creixement, s'anava formant una bombolla immobiliària. El pes de l'habitatge creixia de manera espectacular, fins a arribar al 17% anual, un creixement sis vegades més ràpid que els sous o l'IPC, que també augmentaven i permetien de retornar crèdits i hipoteques. Tot això passava en un sistema que era sostenible sempre que els interessos es mantinguessin baixos i que el valor de la propietat no disminuís.

La situació era tal que el deute va passar de representar un 52% de la renda

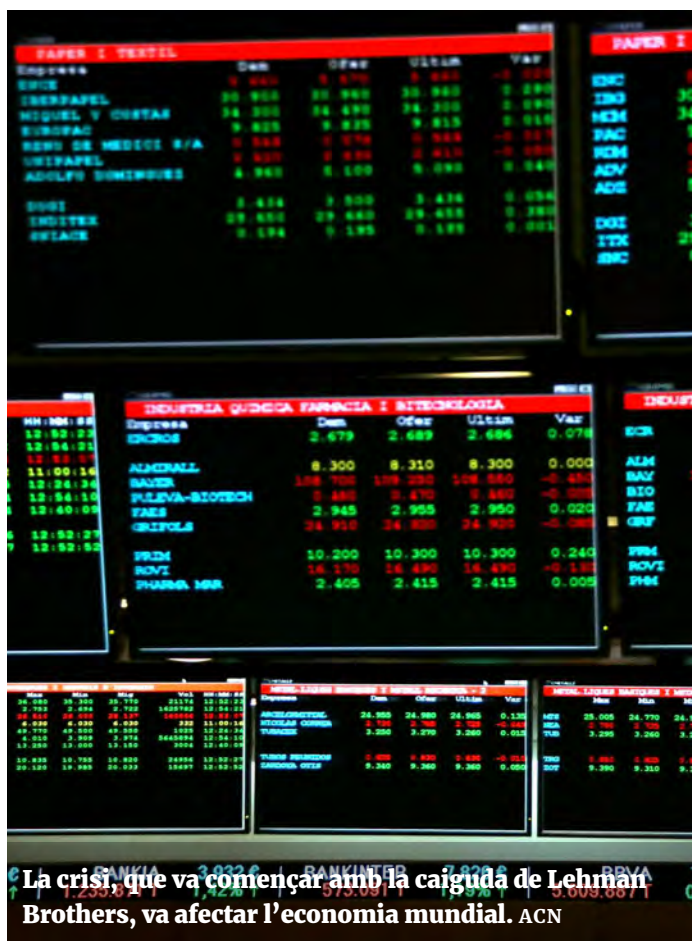
disponible el 1997 a un 105% el 2005, amb un quart de la població endeutada per més de quinze anys. Tot i aquestes condicions, la bombolla no va punxar primer a l'estat espanyol, sinó a l'altre cantó de l'Atlàntic, als Estats Units.

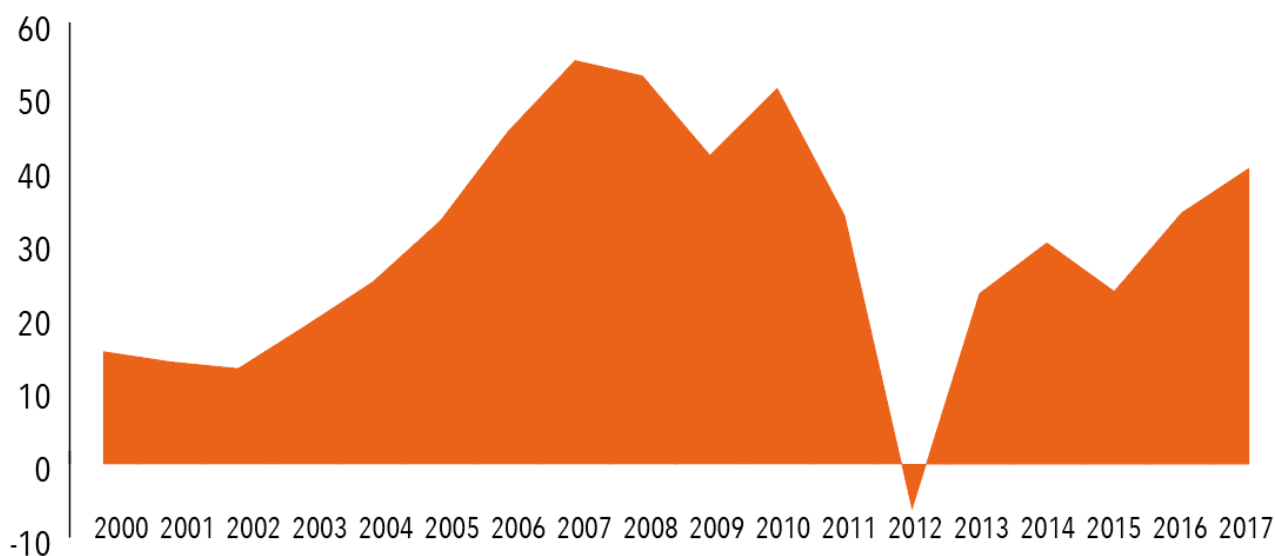
Després dels atemptats de l'11 de setembre del 2001, l'administració nord-americana va practicar una política de desregularització del mercat, amb un tipus d'interès baix, amb reduccions d'impostos i expandint el crèdit.

La crisi va esclatar arran d'aquesta manca de regulació, principalment com a conseqüència del col·lapse de les 'hipoteques d'alt risc' (o 'brossa'). A l'hora de concedir aquesta mena de préstecs, es rebaixaven tremendament les condicions, i en la majoria de casos no demanaven de verificar ingressos o actius, fet que permetia que hi pogués accedir tot un sector al qual d'una altra manera no li hauria estat mai possible. Aquestes hipoteques van passar de significar només el 8,5% del total el 2004 al 21% el 2006.

En molts casos s'atorgaven sense informació, amb condicions ocultes i una gran flexibilitat, amb interessos mixts (fixos que passaven a variables): en definitiva, un producte de risc. Els clients de solvència baixa tenien la capacitat de retornar-ne els diners sempre que els interessos es mantinguessin baixos i que l'economia no s'aturés.

Els diners fàcils feien que fins i tot ampliessin les hipoteques per finançar vacances o comprar béns de consum, però el col·lapse va arribar el 2006. Llavors la Reserva Federal en va augmentar el

Beneficis nets de les empreses de l'Íbex 35. Dades de la Comissió del Mercat de Valors espanyola (CNMV). vw

tipus d'interès (d'un 1% a un 5,25% del 2004 al 2006) i el preu de les matèries primeres també va pujar: el petroli va passar de 25 dòlars el barril el 2003 a 147,25 dòlars el 2008, de primer a causa dels huracans (com el Katrina) que havien afectat les refineries americanes, però sobretot va ser una conseqüència de la fixació de l'oferta per part dels països productors i del creixement de la demanda a la Xina i l'Índia.

En aquestes noves circumstàncies, gran part dels creditors no van poder assumir el deute, cosa que va desaccelerar el preu de l'habitatge. La taxa de morositat de les hipoteques d'alt risc va arribar al 14,8% el segon trimestre del 2007, principalment en les de tipus variable (17%). Això va derivar en una crisi bancària i 1,2 milions de nord-americans van ser desnonats entre el 2004 i el 2007.

Finalment, després de la fallida de bancs menors, el

2008 feia fallida un dels grans bancs d'inversió, Lehman Brothers, que tenia 691.063 milers de milions en actius, el quart més gran dels bancs d'inversions. El fet que gran part de la seva inversió fossin subprime i l'enfonsament del seu valor a la borsa (un 73%) va produir la fallida més gran de la història. La situació va afectar primer els EUA i més tard la resta del món.

La crisi del deute

El 2008 mateix eren rescats els gegants hipotecaris Freddie Mac i Fannie Mae, que tenien un deute de més de 5.400 milions de dòlars i eren considerats massa grans per a caure, fet que va dur el Tresor a injectar-hi milions, com també ho van fer amb AIG, l'asseguradora més gran del món, a la qual la Reserva Federal va haver d'injectar 60.000 milions d'euros.

La crisi va obligar els estats a nacionalitzar entitats (financeres i no financeres), a

intervenir els bancs centrals i a injectar diners per evitar-ne la fallida. Els ajuts dels estats, sumades a un accés més difícil al crèdit i a la gestió anterior, van originar una crisi del deute, principalment a la zona euro.

La situació, amb una forta caiguda en la recaptació, va fer que els governs apliquessin programes d'austeritat durs, que van implicar retallades i un augment de la pobresa. El primer rescat amb unes dures condicions d'austeritat era el de Grècia (el maig del 2010), que havia falsificat comptes anteriors. Més tard va tocar a la República d'Irlanda (novembre del 2010) i en acabat Portugal (maig del 2011) i Xipre (novembre del 2012).

Malgrat el pas de la crisi, l'estat espanyol actualment té un deute del 99% del PIB; Itàlia, del 132%; i els EUA, del 107%. Són difícilment retornables, un problema que simplement s'ha ajornat, tot

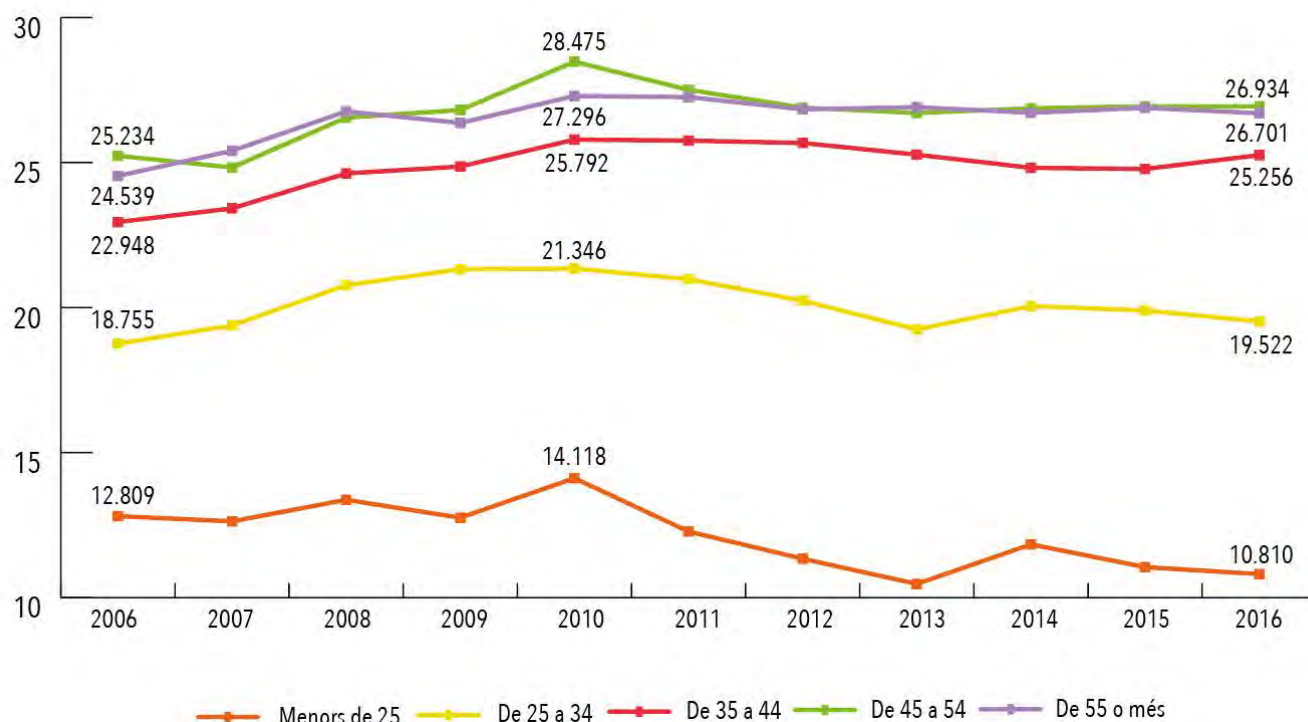
esperant que no hi hagi cap més rescissió.

La crisi hipotecària a l'estat espanyol

El 2011, els habitatges havien perdut un quart del valor, després d'un període d'eufòria en què s'havien passat a construir 900.000 habitatges (el 2006) i la construcció havia passat de representar el 4,7% del PIB al 9,3%.

La indústria de la construcció es va aturar. Això, afegit a la desocupació, va fer que molts ciutadans no poguessin pagar la hipoteca, ni que fos venent-la, perquè el preu de l'habitatge era més baix que no el del préstec (el 2017 ja es van comptar 600.000 desnonaments).

L'Euríbor va superar el 5,5% d'interès, fet que va originar dificultats, amb un descens del valor de les entitats bancàries. D'entrada, el sistema bancari va resistir, amb un 0,5% de morositat el 2008, que va pujar fins al

Salari brut anual. Dades de l'INE. Enquesta anual d'estructura social. vw

4,5% el 2012 (i va arribar al 13,62% el 2013). Els set grans bancs de l'Íbex 35 van tenir un augment del 42% dels crèdits impagats.

El 2011 PP i el PSOE, per a créixer la confiança dels creditors, van reformar l'article 135 de la constitució espanyola, que estableix que el deute públic té prioritat sobre qualsevol altra despesa, mal que siguin les pensions o la despesa social, sense possibilitat d'esmena ni de modificació.

El Banc d'Espanya va haver d'intervenir caixes menors. La primera, Caja Castilla - La Mancha el març del 2009. Més endavant, el Banc de València i la CAM. I més tard va nacionalitzar tres caixes (Caixa Catalunya, Nova Caixa Galicia i Unnim) i va haver d'intervenir Bankia. Finalment, el 9 de juny del 2012 l'estat espanyol anunciava que rescataria el sistema ban-

cari per sanejar el sistema financer. Els diners eren concedits a l'estat espanyol, que, per tant, n'assumia els riscos.

Els ajuts del Fons de Re-estructuració Ordenada Bancària (FROB) van ser de 54.354 milions d'euros, però se n'han recuperat solament 4.477 milions. En el darrer informe, el Banc d'Espanya considerava perdut el 75% dels ajuts per a salvar les caixes.

L'estat espanyol, amb 48.000 milions irrecuperables, ha perdut més diners que no pas Alemanya (hi va injectar 64.000 milions), el Regne Unit (100.000 milions) i França (25.000), que fins i tot ha guanyat diners en el rescat bancari.

En les grans empreses de l'Íbex 35, malgrat un descens dels beneficis que va originar pèrdues el 2012 (pels 19.056 milions d'euros perduts per

Bankia), la borsa ja s'ha recuperat amb els millors beneficis d'ençà del 2010. Les entitats bancàries havien aconseguit 13.935 milions d'euros de beneficis el 2017, amb un creixement continu d'ençà del 2012 (si s'exceptua la caiguda del Banco Popular).

Les grans empreses fa anys que han sortit de la crisi, fet que també es pot comprovar perquè del 2014 endavant hi ha un creixement de l'economia, que supera d'un 3% del PIB a partir del 2015. També es redueix la taxa de desocupació, que ha passat del 25,77% el 2012 al 16,55% el 2017, però aquesta recuperació no ha arribat a gran part de la societat.

De la crisi econòmica a la pèrdua de qualitat de vida permanent

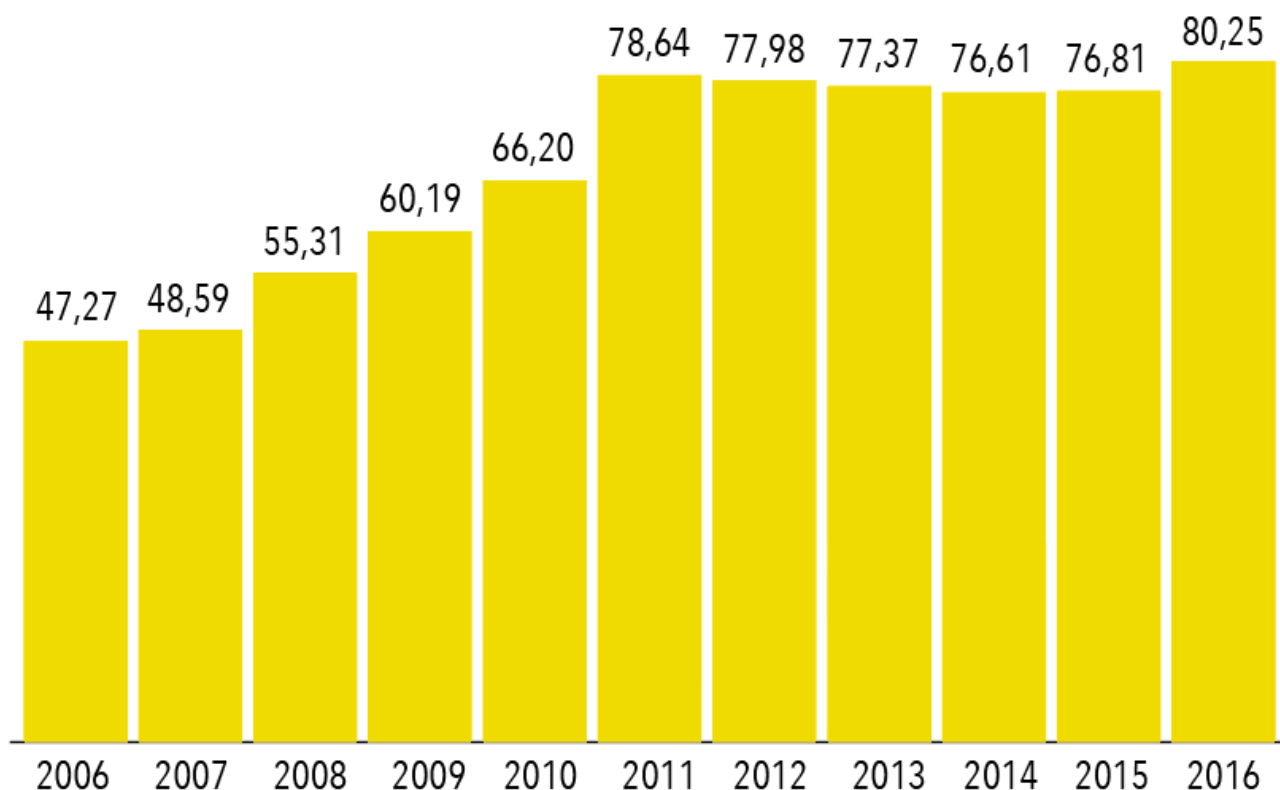
La recuperació econòmica i la creació d'ocupació es van

obtenir principalment amb feina de baixa qualitat, amb una productivitat baixa, que copia un model similar al que ha portat a la crisi econòmica.

Del gener del 2007 a l'agost d'enguany, l'índex de preus al consum (IPC), ha augmentat d'un 22,8% a Catalunya, un 18,7% al País Valencià i un 19,9 a les Illes Balears. Per tant, el salari real ha disminuït.

Malgrat aquest augment del cost de la vida, del 2006 ençà els salaris s'han estancat i fins i tot són més baixos que el 2010, principalment entre els menors de vint-i-cinc anys, que han vist com el salari passava d'una mitjana de 14.118 euros anuals a 10.810.

La feina que més ha crescut és la temporal i a temps parcials, mentre els contractes indefinits no arriben ni al 9% del total. El 62% dels qui tenen un contracte parcial, el

Factura de la llum de l'usuari mitjà. Font: FACUA – Consumidores en Acción. vw

tenen involuntàriament (el 2007 era el 33,3%), és a dir, perquè no tenen cap alternativa millor.

El poder adquisitiu dels salaris ha baixat del 5,4% i, com assenyalava la UGT, és a causa d'una estratègia deliberada: per exemple, amb la reforma laboral del 2012, que ha abaratit els costos laborals a les empreses, que augmenten els beneficis per raons alienes a la millora de la productivitat.

L'informe de la UGT també exposa que en aquest període han augmentat les desigualtats. El 10% dels treballadors que tenen una retribució més baixa han vist com el seu salari real baixava d'un 20,5% del 2009 al 2015 i d'un

11,1% entre el segon 10%. En canvi, en el 10% més ric ha augmentat. Això fa créixer la desigualtat, la pobresa i l'exclusió social.

L'encariment dels serveis bàsics

L'estancament dels salaris –o fins i tot la disminució– ha anat acompanyat d'un augment del cost dels serveis bàsics. Els lloguers de Barcelona, per exemple, han pujat d'una mitjana de 753 euros el mes (11,60 euros/m²) el 2011 a 916 euros (13,27 euros/m²) el segon trimestre del 2018.

També s'ha encarat força en el transport públic. Els bitllets senzills, gairebé han doblat el preu: d'1,2 euros el

2006 a 2,2 el 2018; i la T-10, de 6,65 euros a 10,2. Tots aquests canvis amb un estancament dels salaris.

En el cas de la llum, ha pujat d'un 69,8% aquests últims deu anys. Un usuari que tenia un consum mensual de 366 KW/h i una potència de 4,4 Kw, pagava 47,27 euros el 2006. Ara mateix, amb la mateixa referència i potència contractada, en paga 80,25. El preu de gas natural també és més alt que abans de la crisi (un augment d'un 46% d'ençà del 2005).

L'encariment de la qualitat de vida, i l'estancament dels sous, es mantindran, amb un model de feina de baix valor afegit, amb una alta desocupació, que a l'es-

tat espanyol no se situarà a nivells d'abans de la crisi, cap al 8%, fins al 2025. La reducció de la desocupació serà principalment per l'envelliment i, per tant, implicarà un augment de les pensions, un sistema actualment inviable tal com és formulat.

L'empitjorament de les condicions de vida, i un mercat laboral marcat per la precarietat i la temporalitat no són pas conseqüència de la crisi econòmica, car la macroeconomia ja s'ha recuperat, amb un creixement del PIB i dels beneficis empresarials, però la precarietat s'ha consolidat en el sistema i ja ha passat a ser part estructural de la societat. ■

D'esquerra a dreta: Montserrat Bassa, Arantza Zuloeta i Bel Pozueta. ALBERT SALAMÉ

‘Hem perdut la por, ens hem apoderat’: les dones víctimes de la repressió alcen la veu contra l’oblit

CLARA ARDÉVOL MALLOL

Montse Bassa, Tamara Carrasco, Bel Pozueta i Arantxa Zuloeta van participar dijous en una taula rodona sobre dona, repressió, presó i exili

‘El somriure també és una arma’, diu Bel Pozueta, mare d’un dels joves d’Altsasu, mentre els periodistes li fan fotografies. Ha vingut al teatre dels Lluïsos de Gràcia per a explicar, juntament amb Montse Bassa, Tamara Carrasco i Arantxa Zuloeta, què implica ser dona i

víctima de la repressió en una taula rodona organitzada per l’Euskal Etxea de Barcelona i l’ANC Dones. A prop seu, Bassa i la parella de Jordi Cuixart, Txell Bonet, se saluden. Ja són molts els actes en què han coincidit com a familiars dels presos. De fons, se sent una veu femenina pels altaveus. És la de Tamara Carrasco,

amb qui el tècnic de so fa les últimes proves per a comprovar que la videoconferència funciona correctament. Carrasco, membre del CDR de Viladecans, no pot sortir del seu municipi des que va ser detinguda i acusada de terrorisme, i aquest sistema a què tristament ens hem acostumat és l’única manera que té d’explicar la seva història.

El teatre és ple de gom a gom. Hi ha gent de totes les edats, especialment dones. S’hi destaquen les de la fila zero, també víctimes de me-

nes diferents de repressió, amb algunes cares conegudes, com ara l’ex-diputada de la CUP Mireia Boya. Davant seu, els noms i fotografies de les represaliades arran del procés. La periodista Rita Marzoa obre l’acte. ‘La repressió en les dones s’acarnissa de manera diferent’, diu. Seguidament, una anècdota que corprèn: ‘He rebut una carta de Carme Forcadell en què m’explica que fa meditació i prova de ser feliç a la presó, com ho fa en Cuixart, però no se’n surt.’

Tamara Carrasco, en videoconferència, i Montse Bassa, durant l'acte. ALBERT SALAMÉ

Montse Bassa, una 'feminista ferma independentista'

De les integrants de la taula rodona, la primera de parlar és Montse Bassa, germana de la consellera Dolors Bassa, que explica que el seu empresonament li ha despertat la consciència feminista: 'Abans era una independentista com qualsevol altra, però el dia que la Dolors va entrar a la presó, vaig veure clar que seria per sempre una feminista ferma independentista'.

Amb tres històries, denuncia amb contundència la invisibilització de les preses polítiques, així com també el sistema de presons, pensat pels homes i per als homes. La primera se situa al 4 de novembre de 2017, quan va visitar la seva germana per primera vegada. En arribant

a Alcalá Meco, va demanar al funcionari si podia fer un cafè i ell li va respondre que sí, però que havia d'entrar a la presó dels homes. El contrast entre l'entrada de l'una presó i la de l'altra li va fer veure que ser pres o ser presa impliquen coses ben diferents: 'L'entrada de la presó dels homes tenia cafeteria, màquina de menjar, seients, sofàs, una cinta corredissa per a portar paquets... mentre que la de les dones era molt petita i només tenia tres cadires de fusta, una màquina que no funcionava mai i un rotlle de paper de vàter.'

La segona història, més coneguda, és del 23 de març proppassat, quan el jutge Pablo Llerena va tornar a empresonar Dolors Bassa. En el descans per dinar després d'haver declarat, Bassa va

adreçar-se als periodistes per demanar-los que, si tornava a entrar a presó, recordessin les dones. 'Si el que li va passar pel cap en aquell moment va ser això, era perquè ho havia patit allà dins. Els mitjans sempre parlaven dels presos polítics homes i les anomenaven en darrer lloc. Les persones que tenien temps anaven a Estremera i, només si sobrava temps, a Alcalá Meco. Fins i tot els advocats anaven primer a Estremera', explica Bassa, que considera que és una cosa que, en gran mesura, ja s'ha superat.

La tercera història que demostra la doble càrrega de ser dona i presa és la que més li costa d'explicar. 'El tercer exemple el tinc mal assumit. El dia abans de l'acostament a les presons catalanes, la Dolors estava radiant, feliç

perquè venia a la seva terra', explica, emocionada. 'Però després vaig veure que les presons catalanes eren per a homes.' Bassa compara la situació que vivia la seva germana a Alcalá Meco i la que ha viscut al Puig de les Basses i denuncia els defectes del sistema penitenciari català, que, malgrat la modernitat –i també a conseqüència d'aquesta modernitat– no és pensat per a les dones: 'Alcalá Mecó és una presó per a dones; vol dir que hi ha mòduls diferents, i pots accedir als anomenats mòduls de respecte, on les preses s'auto-gestionen. A Catalunya, en canvi, només hi ha un mòdul de trenta preses que han de tenir les cel·les tancades amb clau. Han de passar deu portes automàtiques i dos arcs de seguretat per arribar a veure

els seus familiars. La sensació de llibertat ha disminuït per la màxima seguretat que implica una presó tan moderna’.

Bel Pozueta, una ‘ama’ combativa contra l’estereotip de la maternitat

La segona de prendre la paraula és Bel Pozueta, mare d’Adur Ramírez de Alda, un dels joves d’Altsasu condemnat a dotze anys de presó per una baralla de bar. És ben conscient de què representa ser una de ‘les mares d’Altsasu’ i és precisament contra això que vol lluitar: ‘Al grup d’Altsasu Gurasoak som mares i pares, però sempre es parla de les mares perquè la història de la maternitat s’identifica a partir d’un estereotip sexista, el de les mares que lluiten com lleones pels seus fills, com si els pares no

poguessin fer-ho.’ Tal com explica, el relat polític i mediàtic s’ha centrat en elles de dues maneres diferents. Per una banda, s’ha pretès etiquetar-les com a ‘pobres mares’, demanant sempre pels seus fills i sense tenir en compte les dones que hi ha al darrere. D’una altra banda, hom ha volgut atacar-les titllant-les de ‘males mares’. ‘Quan vols atacar una dona, li dius “puta” o “mala mare”’. La presidenta del PP de Navarra, Ana Beltrán, em va demanar quina mena d’educació havia donat al meu fill perquè acabés així. Jo tinc molt clar que sóc bona amb els meus fills. Faig el que em sembla que he de fer com a mare i estic molt orgullosa de qui sóc i dels meus fills’, sentència, contundent, amb una frase que aixeca l’aplau-diment del públic.

Pozueta també explica que les mares tenen més pes en l’aspecte de la cura, una mena de ‘especialització’ emocional: ‘Les comunicacions del dia amb els presos generalment les rebem les mares. En situacions en què es necessita suport, es truca a l’“ama”’. Sabem intuir i interpretar els nostres fills a través dels silencis, dels tons de veu.’ Considera també que homes i dones gestionen d’una manera diferent l’estrès i la tristesa: ‘La majoria de nosaltres anem medicades i rebem suport psicològic, però costa més que els homes ho facin, i això no vol dir que no ho necessitin.’

Tamara Carrasco, la lluita incansable per la visibilització

Arriba el moment de Tamara Carrasco, que apareix en

una gran pantalla darrere les participants en la taula rodona. ‘Les dones tenim menys visibilitat, tal com sempre han reclamat Dolors Bassa i Carme Forcadell. Jo he hagut de suportar que em diguin “niñata”, cosa que a un home no li dirien mai’, explica. Algú del públic li demana quin objectiu té la nova campanya contra la repressió que ha impulsat. ‘Vull fer visible la meua situació i aconseguir que no hi hagi represaliats de primera i de segona. Que estiguem tots al mateix nivell. Penso que és una tasca que tenim pendent com a poble’, respon.

Bassa també hi intervé. Vol explicar una història relacionada amb Carrasco: ‘Quan intentàvem que la Dolors obtingués el permís per a visitar la nostra mare, vaig rebre

Bel Pozueta, mare d’Adur Ramírez de Alda, un dels joves d’Altsasu. ALBERT SALAMÉ

Arantza Zuloeta, advocada dels presos d'ETA. ALBERT SALAMÉ

un tweet insultant que deia que no em queixés, que a la Tamara aquest permís li havia estat denegat. No el vaig respondre, però ella sí, per a dir que s'alegrava molt que la Dolors pogués sortir i que no ens hàviem de barallar entre nosaltres. Tamara, moltes gràcies.'

Arantza Zuloeta: 'La dona presa és dolenta perquè trenca el rol de submissió'

La història d'Arantza Zuloeta, advocada de presos d'ETA, és la més desconeguda. Va estar empresonada a Puerto III (Cadis) en règim d'aïllament durant tres anys. 'Tenim un sofriment afegit pel rol assistencial que ens imposen: entrar a la presó implica abandonar fills, marit, mare... Un pres pot tenir un estigma d'heroïcitats i misteri. En canvi, la dona presa és do-

Zuloeta coneix bé els desavantatges de les presons femenines, i els relata amb detall

lenta perquè trenca el rol de submissió que li ha imposat la societat', explica. Coneix bé els desavantatges de les presons femenines, i els relata amb detall: 'Els cursets són de perruqueria o costura i sovint s'hi fomenta la prostitució encoberta. A més, jo tenia una càrrega afegida pel fet de ser presa política: a un home se li admet consciència, cultura i ideologia, però una dona ho ha de demostrar, que té totes aquestes coses. [...] A sobre, les preses polítiques basques són víctimes de la dispersió. No les barregen amb preses d'un nivell cultural similar i són a milers de quilòmetres de casa', afegeix.

Continua narrant la seva història, posant èmfasi especial en el sistema d'aïllament, que considera una tortura: 'Durant tres anys, no he tingut mai contacte amb ningú,

tret de les visites a través del vidre i el vis-a-vis una vegada cada mes. Com si fossis un gos, passen els dies. Acabes saludant els funcionaris per demostrar que el que hi ha a la cel·la no és un animal, sinó una persona'.

La sororitat com a via de resistència

Malgrat la duresa de les històries, a l'acte també hi ha lloc per a l'esperança i la sororitat, aquell suport mutu entre dones que fa més lleugeres les situacions difícils. Les participants expliquen un parell d'anècdotes que en són un bon exemple. Montse Bassa diu que al Puig de les Basses la seva germana va voler apuntar-se al curs de natació. Quan va veure que els homes podien disposar de la piscina durant tres hores i les dones només durant una, va

A l'acte també hi ha lloc per a l'esperança i la sororitat, aquell suport mutu entre dones que fa més lleugeres les situacions difícils. ALBERT SALAMÉ

queixar-se'n i els funcionaris van respondre que, com que no són tantes, sempre s'havia fet així. 'És tan ben parida que va aconseguir mobilitzar totes les internes perquè fessin una instància dient que estaven discriminades pel fet de ser dones', explica. Juntes, van aconseguir que a la setmana següent ja poguessin tenir tres hores de piscina.

Pozueta vol subratllar el mèrit que té que moltes mares d'Altsasu s'hagin exposat mediàticament per a denunciar el cas, tot i que mai no s'havien enfrontat a situacions així. 'La Miren, la mare de l'Iñaki, no havia parlat mai en públic, i no ho volia fer. Però un dia li vaig dir que veure-la de portaveu seria un gran orgull per al seu fill, i al final ho va acabar fent', explica. 'Ens hem tret la por,

ens hem apoderat. Les dones podem fer moltes coses, encara que sempre ens hagin dit que un home ho faria tot millor que no pas nosaltres'.

I més missatges d'esperança i coratge: Zuloeta assegura que la solidaritat i el fet de formar part d'un projecte polític, la van treure de la presó. 'Volen liquidar-te a tu, el teu poble i la teva dignitat. Però vosaltres sou molts, aprofiteu-ho i feu-los sortir!', exclama, en referència als presos polítics catalans. També Bassa s'afegeix a la crida: 'Quan veig un llaç groc és com una carícia al cor, però això no els traurà de la presó. Com pot ser que es tanqui un govern a la presó i no s'aturi el país?'

I ja arribem al final: 'Carme Forcadell. Dolors Bassa. Marta Rovira. Anna Gabriel.

Darrere la Sònia Moll, noms, noms i més noms. Són totes les dones que han estat víctimes de la repressió de l'estat espanyol d'ençà del 1974

Meritxell Serret. Clara Ponsatí. Mireia Boya. Anna Simó. Ramona Barrufet. Meritxell Borràs. Tamara Carrasco'. L'acte es clou amb les participants de la fila zero pronunciant el nom de cada dona represaliada. Després, la poetessa Sònia Moll, amb un nus a la gola, llegeix els texts d'algunes d'aquestes dones, com la carta de Marta Rovira de l'exili estant. Darrere seu, noms, noms i més noms. Són totes les dones que han estat víctimes de la

repressió de l'estat espanyol d'ençà del 1974. Clou l'acte la 'Mirada Violeta', l'espectacle poètic-musical de la cantant Meritxell Gené i la poetessa Aina Torres sobre les escriptores Montserrat Roig i Maria-Mercè Marçal. Ressonen amb més força els versos d'aquesta última després de les històries que han explicat Bassa, Pozueta, Zuloeta i Carrasco. Dones, de nació oprimida i víctimes d'una repressió incessant, elles també se saben tres voltes rebels. ■

Del model neerlandès al model suec: què se n'ha de fer, de la prostitució?

Prostitució L'autorització per error d'un sindicat de treballadores sexuals per part del govern espanyol ha tornat a obrir el debat estrella del feminisme

CLARA ARDÉVOL MALLOL

‘**M**’han fet un gol per l’escaire’, va reconèixer la ministra espanyola de Treball, Magdalena Valerio, quan va saber que el seu ministeri havia donat el vist-i-plau a la constitució d’un sindicat de treballadores sexuals. Amb aquestes declaracions posava sota el focus el debat estrella del feminisme: què se n’ha de fer, de la prostitució? Malgrat l’errada, el govern espanyol s’ha mantingut fidel a la posició abolicionista que sempre han defensat els socialistes. I la directora general de Treball i responsable de la tramitació del sindicat, Concepción Pascual, finalment va dimitir.

Però la cosa no s’acaba aquí. La contundència de l’executiu de Pedro Sánchez ha sorprès molta gent. Per què s’ha de prohibir un sindicat que,

d’entrada, defensa els drets d’un col·lectiu tan vulnerable? Regular aquesta activitat pot servir per a extingir el tràfic de dones? La prostitució ha de ser considerada una activitat laboral? Els moviments feministes ho veuen amb ulls molt diversos. Si el més radical defensa l’abolició d’aquesta activitat mitjançant el model suec, que multa els clients i els proxenetes, el feminisme liberal o l’anomenat feminisme *pro sex* creu que legalitzar l’activitat –i llevar-ne l’estigma– és la millor manera d’encarar la qüestió.

Un sindicat il·legal en el marc jurídic espanyol

Malgrat les diferències, hi ha dos punts de consens, dins el feminisme: cal protegir els drets de les prostitutes i reclamar un canvi en el model reglamentista de l’estat espanyol, que no opta per la legalització però tampoc per l’abolició. La llei no considera

Cal protegir els drets de les prostitutes i reclamar un canvi en el model reglamentista de l’estat espanyol.

UNSPLASH

Un sindicat de prostitutes no tindria gens de sentit en aquest marc legal

que la prostitució exercida de manera autònoma sigui il·legal, però no l’entén com una activitat laboral. Sí que tipifica com a delictes el proxenetisme; és a dir, el fet de lucrar-se amb la prostitució d’una altra persona, sigui voluntària o no.

Tal com explica Núria González, advocada especialitzada en drets humans i presidenta de l’Escola A.C., un sindicat de prostitutes no tindria gens de sentit en aquest marc legal: ‘Legalitzaríem de fet el proxenetisme. Si es crea un sindicat, es reconeix que hi ha una patronal i, per tant, es dóna legitimitat a la patronal de proxenetes. Perquè això fos possible, caldria treure el

La ministra espanyola de Treball, Magdalena Valerio. ACN

proxenetisme del codi penal.' Tanmateix, les prostitutes sí que poden crear una associació de la mena del sindicat de maners que, malgrat el nom, no és considerat cap sindicat ni actua com a tal.

Dels locals de lleure nocturn, la llei diferencia entre el bar de copes i el lloc on es practica la prostitució: si només s'hi acompanyen els clients i s'hi fan consumicions, sí que s'hi regula la relació laboral entre l'amo del local i qui exerceix l'activitat, però si hi ha una relació sexual, no. Pauline Ezkerra, membre de la secció sindical de treballadores sexuals de la Intersindical Alternativa de Catalunya, considera que és una llei hipòcrita, perquè en aquests locals no hi ha mai copes i prou: 'És evident que hi ha sexe en aquests clubs. Hi ha un interès econòmic. Si no, per què els donen les llicències sabent que hi haurà treball sexual?' De fet, la distinció entre aquests dos tipus fa que els amos d'aquests locals s'hagin organitzat legalment

en l'Associació d'Empresaris Mesalina, legalitzada pel Tribunal Suprem espanyol. 'Ni són empresaris ni són bars de copes, són prostíbuls i proxenetes', diu Amelia Tiganus, integrant de Feminicidio.net i víctima del tràfic de dones.

Aquest marc jurídic tan complex es barreja amb les decisions dels ajuntaments, les sentències judicials i els mandats procedents de la Unió Europea, que reconeix la prostitució com a tipus de violència de gènere. Aquesta espècie d'indefinició legal implica que, sovint, les dones que treballen al carrer siguin perseguides i multades.

El model suec: atacar la demanda és resoldre el problema?

Un sindicat de prostitutes sí que tindria trellat si la prostitució fos legal. Però, aquesta és la millor solució per a protegir els drets de les dones? A banda el model reglamentista espanyol, a Europa n'hi ha tres més. El primer és el prohibitista, impulsat per la

dreita conservadora i refusat de ple pel feminisme. És el de països com ara Irlanda o Hongria, on tant clients com proxenetes i prostitutes són perseguits i multats.

El segon model és el suec o abolicionista. Aprovat el 1999 de manera pionera, s'ha estès a Noruega, Islàndia i França. Al nostre país, aquest model s'ha implantat a municipis com ara Gavà. Aquest sistema prohibeix de pagar per sexe però no pas exercir la prostitució; és a dir, persegueix els clients i proxenetes, però no les prostitutes. Els imposa multes costoses i fins i tot penes de presó si hi ha reincidència. Per augmentar la pressió i mirar de frenar-ne la demanda, aquestes multes s'envien a casa dels clients.

La idea que hi ha darrere aquest model és que la prostitució és una forma de violència estretament lligada al gènere (l'enorme majoria de clients són homes) i que les prostitutes no trien lliurement mai de ser-ho, sinó que hi són forçades o condicionades

per les circumstàncies. Aquest model també entén que atacar la demanda és una manera de reduir-ne l'oferta. Les prostitutes, doncs, deixen d'exercir, però l'administració les ajuda a entrar al mercat laboral.

Els col·lectius de prostitutes consideren que aquest model condemna moltes dones a la clandestinitat: 'Amb aquest sistema, els clients només van amb nosaltres si estem amagades perquè, si els enxampen, la multa els arriba a casa –explica Ezkerra–. Si tens un forn i et prohibeixen de vendre el pa, tu abaixaràs el preu i faràs qualsevol cosa per sobreviure. Ens obliguen a ser més pobres.' González, en canvi, defensa que legalitzar la prostitució tan solament fomenta la demanda, mentre que a Suècia s'ha reduït de dos terços. 'Els clients demanen cada vegada més mercat. Al puter no li interessa tenir relacions amb la mateixa dona tres vegades. Si en feines en què els empresaris no són criminals ja hi ha precarietat laboral, imagina't si l'amo de l'empresa és un criminal.'

Ací arribem al tercer model. La prostitució és legal en estats com els Països Baixos o Alemanya, on els propietaris dels bordells han de pagar impostos i la seguretat social a les prostitutes. L'abolicionisme considera que d'aquesta manera es legitima la cosificació de les dones i es posa d'exemple el Barri Vermell d'Amsterdam, on les prostitutes s'exhibeixen als aparadors, o les ofertes de barra lliure de cervesa i dones d'Alemanya. 'La cosificació ve des que som nenes i no perquè siguem prostitutes, sinó perquè som dones i el sistema ens hipersexualitza', diu Ezkerra.

Tiganus considera que no hi ha prou dones que triïn lliurement d'exercir la prostitució per abastar tota la demanda i denuncia l'horror del tràfic de dones

'S'ha de treballar en l'educació sexo-afectiva dels joves i, mentrestant, fer baixar la demanda'

‘Sota el paraigua de reconeixement que som treballadores, podem estar donades d’alta de la seguretat social, tenir dret de pensió i de jubilació, tenir drets de ciutadania i laborals, que ningú no ens pugui prendre un fill...’, afegeix. Defensa, a més, que seria una manera d’independitzar-se dels empresaris i una oportunitat de crear cooperatives de treball sexual.

Tiganus creu que la solució requereix actuacions públiques més enllà d’ajudes econòmiques, com ara protegir els seus drets i tenir accés a formació per accedir al món laboral. De cap manera no considera que la prostitució s’hagi de considerar una feina perquè qui l’exerceix és ‘travessada per múltiples violències generades pel capitalisme i el patriarcat’: violència econòmica, física, simbòlica, sexual, institucional, socio-cultural...

Sense tràfic de dones no es cobreix la demanda?

Encara que es consideri que legalitzar la prostitució milloraria les condicions laborals d’aquelles qui exerceixen voluntàriament, què els passa a les que hi estan obligades? No hi ha dades fiables sobre la xifra de tràfic de dones perquè en la majoria de casos les víctimes, amenaçades o coaccionades, no ho denuncien ni ho expliquen. Però sí que hi ha dades sobre la demanda: l’Associació de Prevenció, Reinserció i Atenció a la Dona Prostituída calcula que el 39% dels homes han anat amb prostitutes alguna vegada. Es pot cobrir aquesta demanda només amb les prostitutes voluntàries? Ezkerra

creu que la demanda no és tan alta tenint en compte que, d’aquest 39%, hi ha molts consumidors ocasionals: ‘El treball sexual ha disminuït moltíssim perquè la gent en fa ús només quan li sobren els diners.’

Tiganus, que defineix la prostitució com un ‘camp de concentració’, considera que no hi ha prou dones que triïn lliurement d’exercir la prostitució per abastar tota la demanda i denuncia l’horror del tràfic de dones, que ha viscut en primera persona. A Romania, on va néixer, va ser víctima d’una violació múltiple a tretze anys. De resultes d’aquell fet, fou estigmatitzada i marginada socialment i familiar. A disset anys, un proxeneta la va comprar per tres-cents euros per prostituir-la a l’estat espanyol: ‘S’aprofiten d’aquesta situació de vulnerabilitat per a presentar-te el fet d’exercir la prostitució a Espanya com la salvació’, assegura. ‘Són les màfies les que s’encarreguen de violar nenes de dotze o tretze anys. Ens trenquen, ens deshumanitzen i ens marginen perquè els proxenetes es converteixin en els nostres protectors i salvadors.’

Una qüestió ètica i no legal?

Deixant de banda quin model s’ha d’aplicar, els moviments feministes també tenen discrepàncies sobre el fet que un home decideixi de pagar per tenir sexe amb una dona. González es mostra contundent en aquesta qüestió: ‘L’única diferència entre una violació i el que fa un puter són els trenta euros que paga. Si una de les dues persones és condicionada per la seva

situació, el consentiment no existeix.’ Tiganus hi coincideix: ‘En un sistema neoliberal, els diners emblanqueixen la violència sexual.’

Ezkerra, en canvi, creu que aquesta posició tracta la sexualitat femenina d’un punt de vista purità i masclista, que diferencia les ‘bones dones’ de les prostitutes: ‘Volen relegar la sexualitat a la parella, com si la nostra vagina fos sagrada. El feminisme diu que la dona ha de decidir què fer-ne, del seu cos, i en aquesta societat tan desigual, el treball sexual és una opció. No em poden dir que no tinc capacitat de decisió i estic alienada.’ Tiganus creu que no és la decisió de la dona que cal qüestionar, sinó el sistema en què es fonamenta la prostitució, la manera com els homes exerceixen la seva sexualitat i com la prostitució afecta totes les dones. ‘Amb l’excusa que n’hi ha una que ho fa perquè vol, ens mercantilitzen totes. La dona passa de ser una persona a ser un objecte consumible i comerciable’, coincideix González. ‘Amb la prostitució hem de fer com amb el maltractament. Fins fa uns anys no es veia ni com un problema públic. Hem de posar el focus en els puters i que siguin malvistos.’

Com sempre passa en aquestes qüestions, una solució segura a llarg termini és l’educació. Amelia Tiganus ho veu així: ‘S’ha de treballar en l’educació sexo-afectiva dels joves i, mentrestant, fer baixar la demanda. No es pot pensar en una societat igualitària si l’estat posa a disposició dels homes espais on puguin continuar sent els mascles de sempre.’

7DIES

{ La selecció de la setmana { 10-14 de setembre

Divendres 14. Aamer Anwar: 'Espanya us ha parat una trampa'

ALBERT SALAMÉ

Dilluns 10.

Elisenda Paluzie: 'Mantenir-nos fermes és dir-los que la repressió no té efecte'

ALBERT SALAMÉ

Divendres 14.

Els quatre fiscals que prometen revenja contra l'independentisme

E.P.

AAMER ANWAR*‘Espanya us ha parat una trampa’*

Entrevista a l'advocat de la consellera Clara Ponsatí

ALBERT SALAMÉ

JOSEP CASULLERAS NUALART

Una de les imatges que va deixar la manifestació multitudinària de l'Onze de Setembre fou la d'Aamer Anwar alçant el puny i dient a la multitud: 'No caminareu mai tots sols!' Anwar va pronunciar un dels discursos més potents de la Diada. L'advocat de

Clara Ponsatí ha adquirit una enorme popularitat, com més col·legues seus que han aconseguit que la maquinària repressiva de la justícia espanyola topés contra el sentit comú que han aplicat alguns jutges europeus. És un cas de persecució política, diu Anwar, i per això s'ha de combatre tan ju-

dicialment com políticament. Si es deixa tot en mans dels procediments judicials estarem perduts, afegeix. I demana als polítics catalans que prenguin decisions valentes. Perquè, si no, l'estat espanyol aconseguirà allò que pretén: que esperem, esperem, esperem...

El sistema judicial espanyol és venjatiu i actua amb una motivació política

Franco va dictant de la tomba estant; hi ha una cortina de democràcia, però darrere hi ha l'aparell de l'estat

—Com us va sentir al damunt de l'escenari de la Diada davant aquella multitud?

—Pujar a l'escenari em va fer sentir humil. Tenia ganes de plorar. Era una sensació increïble, sabent que hi havia un milió de persones. Veient en la cara de la gent l'alegria, l'esperança. Em vaig sentir molt honorat quan em van demanar de ser allà com a advocat de Clara Ponsatí per a començar els discursos. No havia tingut mai una experiència com aquella. No vaig parlar solament sobre els exiliats o els presos polítics, perquè és un cas que afecta tothom. Hi ha milers de persones afectades per això que passa, hi ha gent que ha perdut la feina, que és investigada. Què vaig sentir? No sé com explicar-ho. Vaig sentir que era a punt de plorar, de plorar de joia veient aquella gent.

—Per què penseu que els advocats teniu aquest gran protagonisme?

—El president Torra ens va dir en una recepció, bo i rient, que érem tan famosos com en Messi i més populars que no els polítics. I penso que la raó és que la lluita no és tan sols a la sala de judici; si fos així, perdriem la batalla. El sistema judicial espanyol és venjatiu i actua amb una motivació política, i hi ha una persecució política. I si vols combatre una persecució política vol dir que ho has de fer políticament, i has de fer campanya fora de la sala de judici, als carrers, i connectar amb el cor i la ment de la gent. I no tan sols dels independentistes. A Escòcia vam fer això. Es tracta de guanyar-se també la gent a qui no importa la independència. Perquè és una qüestió de justícia. Era molt conscient, quan vaig acordar l'estratègia amb la Clara, que no es tractava de tenir només una estratègia a Escòcia. Sinó de crear confiança també en els altres exiliats polítics, en la gent empresonada i sobretot en la gent de Catalunya, per dir-los que no esteu sols. I per això a la Diada vaig dir que no camineu tots sols. I em penso que passa això perquè la gent s'adona que quan els advocats parlem, el nostre missatge arriba a milions de

persones de tot Catalunya, i del món. No parles tan sols per al teu client, sinó per a tota la gent que sent la mateixa emoció, la mateixa ràbia, la mateixa injustícia. Els jutges són molt polititzats i l'estratègia que ha seguit l'estat espanyol és una persecució política per a liquidar els anhels d'independència dels catalans. És per això que la gent ha estat detinguda, s'ha exiliat i és a la presó avui.

—‘Franco estaria orgullós de l'Espanya contemporània’, va dir en el discurs.

—Franco estaria content amb les accions de Rajoy, amb aquesta gent que fa la salutació feixista amb uniforme, amb el que fan aquests jutges, amb les accions del president socialista Pedro Sánchez. Que realment no és socialista, si hi ha presos polítics. Per a mi, Franco va dictant de la tomba estant; hi ha una cortina de democràcia, però darrere hi ha l'aparell de l'estat, la maquinària que té més a veure amb allò que va deixar Franco. I quan apareixen aspectes com la democràcia, la independència de Catalunya, l'estat espanyol no ho permet, s'assegura que no passarà. Franco fa temps que és mort, però encara veiem el seu passat perquè veiem gent ben situada, en llocs pròxims a la monarquia, al poder judicial, a la policia, assegurant-se que el somni de Franco o les seves idees pervisquin. A Escòcia, almenys la gent va poder decidir, que sí o que no. I quan veiem aquesta resposta contra una gent que demana l'exercici d'un dret fonamental, d'un dret legal, de decidir sobre la independència, que és un dret consagrat a la llei internacional... És una resposta feixista, d'extrema dreta, abusiva, xenòfoba. Ho veig a les xarxes socials, als mitjans, a les entrevistes de televisió, als articles de diaris.

—I el president del poder judicial espanyol, Carlos Lesmes, surt a atacar la justícia europea.

—Suposo que l'argument és que Espanya té raó i que tot el món va equivat, que els tractats d'extradició no

funcionen. És un moment molt perillós per a Espanya. Quan el poder judicial parla contra l'ordre europea de detenció, contra la Unió Europea i de la Convenció Europea dels Drets Humans, què volen? Volen que Espanya en surti? Volen tornar als dies foscos del franquisme? I tothom va completament equivocat? Els tribunals de Brussel·les, d'Alemanya, van equivocats? Els jutges no han d'interferir en el sistema polític. Que els jutges facin pronunciaments públics hauria de preocupar un sistema democràtic. No pensaríem mai en conferències del president dels nostres tribunals atacant uns altres països. En una vista al tribunal sobre l'extradició de Ponsatí, hauríem mostrat aquestes declaracions, perquè demostren que en aquest procediment hi ha una motivació política. I que no hi ha independència, i que ja els han declarat tots culpables abans d'anar a judici. Durant la meua vida d'advocat no he vist mai que la justícia d'un sistema legal d'uns altres països sigui agredida d'aquesta manera i repetidament per un país europeu.

—Com a advocats, com podeu fer pagar aquests abusos de la justícia espanyola?

—Som a la punta de l'iceberg. A Escòcia hi havia gent que deia ingènuament que havíem guanyat. No hem guanyat res. Perquè, pel que m'afecta com a advocat, Clara Ponsatí encara és una exiliada. Si no retiren l'ordre d'arrest a l'estat espanyol hauran de passar vint anys fins que no pugui tornar al seu país. No pot tornar a Barcelona, no pot anar a veure la seva família. Per una altra banda, encara hi ha gent a la presó. No podran tenir garantit el dret d'un judici just; l'acusació és motivada políticament i seran condemnats, sentenciats a la presó. I la gent no té reconegut el dret de decidir si vol que Catalunya sigui independent. Amb tot això, és clar que la batalla tot just si ha començat. I ho he dit a la major part de polítics amb qui m'he reunit del parlament, i amb l'equip del president: em penso que Espanya us ha parat una trampa.

Aamer Anwar alça el puny havent acabat el discurs a la Diada. ALBERT SALAMÉ

—Una trampa?

—Per a mi Espanya té un passat similar al del Regne Unit. Perquè els britànics també van tenir un imperi. I la política dels colonialistes sempre va ser dividir i manar: conquerir l'Índia dividint la població, els musulmans, els sikhs, els hindús... Van fer això mateix a l'Àfrica, i a l'Amèrica Llatina Espanya també ho va fer. I és això que han fet. Quan diuen que volien decapitar el govern català, liquidar-lo, volien dir decapitar el poble català i silenciar qualsevol veu que en parlés favorablement. Han fet molt bona feina aquest temps parant-vos aquesta trampa. Perquè tot s'enfoca sobre què s'haurà de fer en el judici, amb els exiliats. I mentrestant ningú no es preocupa de què passa al país. Han traslladat els presos a Catalunya. I quan dieu, per exemple, 'llibertat presos polítics', Espanya us pot dir: vosaltres en teniu les claus. Els funcionaris de presons són a les ordres del govern

català. Hi ha dues opcions, realment. Una és alliberar els presos i esperar-ne les conseqüències, que probablement seran la liquidació de l'autogovern. O bé aconseguir la independència. Hi ha la tercera opció, que és comprensible, perquè la gent està preocupada sobre si Espanya ens escoltarà, si permetrà un referèndum, si negociarà... Espanya vol això, perquè així perd temps. Esperar les sentències del judici. Per què esperar les sentències, si no acceptem el sistema judicial espanyol? Si no esperem l'autorització de l'estat espanyol, per què els esperem per a prendre una decisió? Això és una trampa. Perquè si el govern català decidís d'alliberar els presos és clar que tindria conseqüències. I si s'avança cap a la independència és clar que tindrà conseqüències. La qüestió és que Espanya no pensa que hagi de passar res d'això, i que pot aguantar un any més, dos anys més, tres anys... I aquest procés és el que han fet tots

els règims colonials: dividir i manar. Veig com els independentistes es barallen, quan llegeixo els diaris: la gent discutint, dient s'hauria de fer això, o s'hauria de fer allò... La unitat es comença a trencar, i això és una tàctica deliberada de l'estat espanyol, que vol ajornar, ajornar i ajornar.

—Fins i tot hi va haver alguna il·lusió amb Pedro Sánchez.

—Tant si són d'esquerres com de dretes, quan els arriba la qüestió de Catalunya segueixen els passos que va marcar Franco, i la unitat d'Espanya passa davant. I les condicions només les poden fer canviar els catalans. Això vol dir que els polítics han de fer els passos que tenen unes conseqüències. No hi ha cap més opció. No hi ha cap país en el món que ho hagi fet fàcilment. La gent sempre ha hagut de lluitar. Per a mi, el mandat per als partits polítics, el govern o el parlament no ha de venir d'Espanya. No és demanant permís a Espanya. El permís ha de venir de la gent, del poder de la gent. Tota aquella gent de la Diada no volia manifestar-se i després simplement anar a casa. Volen que passi alguna cosa. Ho vaig percebre en la gentada. Volen anar un pas més enllà, no volen romandre en la mateixa situació.

—El judici no trigarà a començar. Quan hi hagi condemnes, què caldrà fer judicialment per als presos, a part del que es pugui fer políticament?

—És que no pots desconnectar la qüestió política de la judicial. Perquè la justícia en aquest país és política. Hi ha gent que espera que comenci el judici i després desplegaran una estratègia. Però si esperen que el judici comenci serà massa tard. La responsabilitat no recau en els advocats. Si saps que seran condemnats, quina lluita faràs? Del Tribunal Europeu de Drets Humans em preocupa que, si bé és cert que tenim un bon cas per a anar-hi, seran dos, tres, quatre anys d'embolic judicial. I què passarà mentrestant amb Catalunya? La gent es demanarà: i nosaltres què? Ha

de ser una combinació de feina als tribunals i de política. Per això l'estratègia desplegada per Gonzalo Boye ha estat immensa. És un home d'un gran coratge. I sap veure quan un estat és bel·ligerant i quan els advocats són l'última línia de defensa entre l'estat i la gent. Per això ara ataquen Gonzalo Boye; uns atacs que li vénen del col·legi d'advocats, dels mitjans. Què vindrà després? Ficar-lo a la presó? És un moment molt perillós. Espanya ha de decidir si entra al segle XXI com una democràcia o vol ser recordada com l'estat franquista del segle XXI. És un moment perillós perquè qualsevol ajornament és un ajornament per a Catalunya, per als presos polítics i per als exiliats. Concentrar-ho tot als tribunals significa donar més temps a Espanya.

—I què hi poden fer els polítics, doncs?

—Han de prendre decisions valentes que tenen conseqüències. Entenc perfectament les que té deixar anar els presos, que això pot portar al tancament del parlament. Però de vegades has de prendre decisions en nom de la justícia que tenen conseqüències.

—Voleu dir que el govern català hauria de fer això, hauria d'alliberar els presos?

—És complicat per al govern català, perquè dius 'llibertat presos polítics' i alhora en tens les claus.

—Seria una bona decisió?

—Si el parlament, si el govern català amb el mandat popular per la independència pensa que Espanya no té raó, pensa que és criminal de tenir tancats els presos polítics, si ho penses no hi ha cap necessitat de preguntar-se si els presoners haurien de ser alliberats. Aquesta és la resposta. Qui pot negociar amb l'estat quan té gent empresonada? És impossible. És una forma de terrorisme d'estat, és un xantatge. La qüestió és quant de temps esperarà la gent? Esperar fins al novembre? Esperar fins al judici? Esperar fins a la sentència? L'any vinent? D'ací a dos anys? Això vol Espanya: que espereu. ■

És complicat per al govern català, perquè dius 'llibertat presos polítics' i alhora en tens les claus

La qüestió és quant de temps esperarà la gent? Això vol Espanya: que espereu

Detall del frontó de la façana del Tribunal Suprem espanyol, a Madrid. E.P.

Els quatre fiscals que prometen revenja contra l'independentisme

Tribunal Suprem espanyol Els fiscals que dirigiran l'acusació pública contra el govern català volen mantenir el delictes de rebel·lió

REDACCIÓ

Els quatre fiscals del Tribunal Suprem espanyol que dirigiran l'acusació pública contra el govern català no sembla pas que vulguin afluixar. En defensa de la unitat d'Espanya, volen mantenir el delictes de rebel·lió contra els presos i exiliats polítics catalans: Carles Puigdemont, Oriol Junqueras, Joaquim Forn, Jordi Sánchez, Jordi Cuixart, Marta Rovira, Jordi Turull, Raül Romeva, Carme Forcadell, Toni Comín, Dolors

Bassa, Clara Ponsatí i Josep Rull.

Defensen que el primer d'octubre i els dies previs va haver-hi 'una insurrecció violenta a Catalunya que va fer perillar l'ordre constitucional'. Per tant, als polítics catalans els pertocarien unes penes de presó de quinze anys a vint-i-cinc. Els quatre fiscals, segons que publicava El País aquest cap de setmana, mantenen un criteri unànim i no han rebut cap instrucció contrària de la nova fiscal general de l'estat espanyol, María José Segarra.

Els fiscals defensen que el primer d'octubre i els dies previs va haver-hi 'una insurrecció violenta'

Entre els quatre fiscals, Javier Zaragoza i Fidel Cadena ja actuaven en representació de l'estat durant la instrucció dels polítics catalans processats. Tots han mantingut una posició molt dura en la petició de la presó preventiva. Únicament en el cas de Joaquim Forn van demanar la llibertat sota fiança una vegada. Però no va ser per decisió pròpia, sinó que van actuar per 'imperatiu legal', tal com van explicar a la vista, fet que va palesar les diferències entre el fiscal general de l'estat de llavors, Javier Sánchez Melgar, i els fiscals de Suprem.

Javier Zaragoza és el fiscal amb més bagatge dels quatre. E.P.

La fiscalia presentarà l'escrit d'acusació provisional davant la sala penal del Suprem aquests dies vinents i mantindrà el mateix to que en la querella que va obrir el procediment.

Qui són, però, els quatre fiscals que volen descarregar tota la duresa de l'estat espanyol contra l'independentisme?

Javier Zaragoza. Coordina de fa poc més d'un any els afers de terrorisme de la fiscalia general de l'estat espanyol. Va ser fiscal en cap de l'Audiència espanyola durant una dècada llarga, del 2006 al 2017, fins que Jesús Alonso el va substituir. De l'entorn del PSOE, el fiscal va arribar a l'audiència de bracet de Cándido Conde-Pumpido. Va començar fort, perquè la seva arribada a l'Audiència va coincidir amb el final de

Javier Zaragoza. Coordina de fa poc més d'un any els afers de terrorisme de la fiscalia general de l'estat espanyol

la investigació judicial de l'11-M, el maig del 2006.

En la conversa dels subscritors de VilaWeb amb els advocats dels exiliats Gonzalo Boye i Jaume Alonso-Cuevillas, Boye va encarregar-se de recordar el paper de Zaragoza en aquell moment: 'El jutge Garzón, juntament amb el fiscal Zaragoza, van crear el concepte "tot és ETA". Ara estem en el "tot és el procés"', va dir.

Membre de la Unió Progressista de Fiscals, Zaragoza va començar la carrera com a fiscal el 1982. Ha estat també fiscal de l'audiència provincial de Sant Sebastià i tinent fiscal de la fiscalia antidroga, en què va intervenir en operacions com ara la famosa operació Nécora, en què l'estat espanyol –per primera vegada– va actuar contra el narcotràfic, amb el jutge Baltasar Garzón. Més tard s'hi va enfrontar, quan

s'oposà aferrissadament a la investigació contra els crims del franquisme, encapçalada per Garzón. Aquella batalla va ser l'inici de les acusacions judicials contra Garzón per prevaricació que van impulsar Manos Limpias i la Falange. Zaragoza va presentar recurs contra l'admissió a tràmit de la querella que havia de permetre la investigació dels crims del franquisme.

En la seva trajectòria també hi ha episodis especialment polèmics, com ara quan va presentar una querella per injúries al rei espanyol contra tres periodistes que havien publicat un article als diaris bascs Deia i Gara amb una vinyeta satírica anomenada 'Les tribulacions de l'ós Iogui'. En la il·lustració, hi apareixia el rei Juan Carlos caçant un ós. Era una referència a les informacions que el monarca espanyol, a Rússia, havia caçat un ós que havia estat

El fiscal Jaime Moreno en el judici a Francesc Homs al Tribunal Suprem. ACN

Jaime Moreno. Afí al PP. Va assessorar el govern de Mariano Rajoy el 2013, quan Alberto Ruíz Gallardón era ministre de Justícia

embriagat amb vodka amb mel perquè fos de més bon caçar. Els periodistes van ser absolts, però el cas va donar embranzida a la trajectòria de Zaragoza en la persecució de comentaris, articles i il·lustracions a la xarxa i als mitjans.

Jaime Moreno. Afí al PP. Va assessorar el govern de Mariano Rajoy el 2013, quan Alberto Ruíz Gallardón era ministre de Justícia. Va rebre una de les Grans Creus de l'Ordre de San Raimundo de Peñafort que el govern espanyol lliurà als qui havien elaborat el text de la llei d'enjudiciament criminal. Juntament amb Moreno, van ser condecorats, entre més, Juan Damián Moreno,

jurista i també assessor del PP; Carlos Lesmes, president del CGPJ i del Suprem; i Manuel Marchena, president de la sala penal del Suprem.

La seva vinculació amb el PP es va fer evident quan el 4 d'octubre de 2010 va ser ponent d'unes jornades organitzades per la Fundació per a l'Anàlisi i els Estudis Socials (FAES) presidida per José María Aznar i que, en aquell moment, encara tenia vinculació amb el partit. Moreno va començar la carrera de fiscal l'any 1984 destinat a Avilés, a Astúries, i d'allà va ser traslladat a la fiscalia provincial de Madrid. El 1994 va entrar a la Secretaria Tècnica General de l'estat. El 2003 va as-

cendir a fiscal del Suprem, càrrec que manté. També va ser, durant el govern de Mariano Rajoy, fiscal en cap de la Secretaria Tècnica General de l'estat.

Va ser qui va interrogar l'ex-conseller de la presidència de la Generalitat Francesc Homs en el judici pel 9-N, quan fiscal i acusat van tenir un combat dialèctic d'una certa tensió. També ha intervingut en casos coneguts, com el cas Faisán, en què policies espanyols van ser acusats de delació a ETA; i, juntament amb Zaragoza, va intervenir en el cas de l'11-M.

En una entrevista a La Opinión A Coruña va negar que el govern del PP pressionés la fiscalia: 'Li sembla que estem polititzats, si s'han instruït i han arribat a judici casos com el de la trama Gürtel o les targetes black? Creu que és tan fàcil de trucar al fiscal general i dir-li: "No acusis"?' , deia en l'entrevista.

Consuelo Madrigal. És l'única dona del grup i va ser la primera dona fiscal general de l'estat espanyol. El fet de ser una dona en un sector molt masculinitzat no l'ha feta moure de les posicions conservadores. El 2008 va ser una de les signants del manifest 'Dones davant l'avortament', fet públic durant el govern de José Rodríguez Zapatero i molt crític amb l'avortament lliure i universal. 'L'avortament, tal com el coneix la nostra societat, és la falsa solució del segle XX als problemes reals de la dona. El segle XXI exigeix solucions solidàries i respectuoses amb la vida', diu el manifest.

Consuelo Madrigal. CGPJ

Fidel Cadena. CGPJ

Arrenglerada amb els sectors conservadors del gremi i acostada al PP, el seu to ha estat sempre contundent i dur contra el procés i els polítics catalans. En el discurs d'obertura de l'any judicial del 2016 deia: 'En un escenari polític i social incert com el que vivim i enfront del desafiament a l'estat de dret i el total menyspreu a l'ordenament constitucional que plantegen els sectors inde-

Consuelo Madrigal. És l'única dona del grup i va ser la primera dona fiscal general de l'estat espanyol

pendentistes, convé mantenir la integritat de la consciència intel·lectual, tal com ha fet el Tribunal Constitucional en la sentència de 2 de desembre de 2015', quan va anul·lar la declaració del 9-N. I afegia: 'No hi ha legitimitat fora de la que es fonamenta en la constitució'. Unes declaracions que Neus Munté va qualificar de 'terminologia de combat' i a les quals VilaWeb va dedicar l'editorial de l'endemà.

El febrer del 2017, Madrigal va ser substituïda per José Manuel Maza. De primer hom va dir que el govern del PP volia algú encara més bel·ligerant contra el procés català. Però sembla que Madrigal no es va avenir a totes les designacions suggerides per l'executiu en les direccions d'anticorrupció i de l'Audiència espanyola, segons diverses informacions.

Madrigal i Fidel Cadena van ser els representants de la fiscalia en el procés de la sala penal del Suprem contra la presidenta del Parlament de Catalunya, Carme Forcadell, i els cinc membres de la mesa que van permetre la tramitació de les lleis de desconnexió i la votació del 27-O.

Fidel Cadena. En la carrera fiscal ha passat per Girona, Bilbao i Osca. Durant disset anys va estar-se a la fiscalia del Tribunal Superior de Justícia d'Aragó. El 2007 va ser nomenat fiscal de la sala segona del Suprem. El 2013 va ser nomenat membre del Comitè de Bioètica pel ministre de Justícia, Alberto Ruiz-Gallardón, quan el PP va aprovar la polèmica reforma de la llei de l'avortament.

A Catalunya el seu nom ha sonat darrerament en el cas sobre les obres de Sixena. Ell va ser qui va demanar d'obrir una causa penal per a investigar les presumptes responsabilitats dels dos darrers consellers de Cultura de la Generalitat, Santi Vila i Lluís Puig. Segons Cadena, tots dos van incórrer en presumptes delictes de desobediència per haver rebutjat en diverses ocasions la devolució de les peces ordenades per un jutge d'Osca.

El Tribunal Constitucional espanyol entrebanca el camí cap a Estrasburg

Tribunals Els advocats dels presos alerten que el tribunal admet tots els recursos d'empara per desar-los en un calaix i allargar la via europea

Els magistrats del Tribunal Constitucional espanyol. TC

JOSEP CASULLERAS NUALART

El Tribunal Constitucional espanyol (TC) ha acceptat a tràmit aquesta setmana el recurs d'empara que hi va presentar Carme Forcadell contra la decisió del Tribunal Suprem de ni tan sols mirar-se la recusació del jutge Pablo Llarena. El motiu d'aquesta recusació és que Llarena no és un jutge imparcial en la instrucció de la causa contra els dirigents independentistes. Però el fet

que el TC hagi admès el recurs no vol dir que tinguí un punt de vista diferent del Suprem; no hi ha pas contradicció, sinó més aviat una estratègia de la cúpula judicial espanyola per a encallar el camí que les defenses dels presos i dels exiliats ja fa temps que van preparant per portar l'estat espanyol al Tribunal Europeu de Drets Humans, amb seu a Estrasburg, per vulneració de drets fonamentals.

Els advocats dels presos han presentat una vintena de recursos d'empara al Tri-

bunal Constitucional, que és l'última instància interna judicial a l'estat espanyol abans de poder recórrer a Estrasburg. Estatísticament, segons fonts de la defensa dels presos, poc més d'un 2% dels recursos d'empara que es presenten al TC s'arriben a acceptar a tràmit, és a dir, que se n'estudia el contingut. Doncs resulta que tots els recursos presentats pels presos polítics catalans s'han admès a tràmit. Absolutament tots. Quan la tardor de l'any passat el TC va admetre els primers

Els advocats dels presos han presentat una vintena de recursos d'empara al Tribunal Constitucional

La sala de vistes del Tribunal Constitucional espanyol. TC

El Constitucional tampoc no s'ha pronunciat sobre cap de les empires que ha admès a tràmit

recursos contra l'empresonament de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, hi va haver una certa satisfacció entre els advocats, perquè pensaven que potser s'obria una escletxa. Però ara, nou mesos després, tots estan convençuts que no és sinó una estratègia dilatòria.

Una volta els recursos d'empara han estat admesos a tràmit, resten pendents de resolució per part del tribunal. Quan s'hi hagi pronunciat, per exemple denegant-los, els afectats ja es podran adreçar al Tribunal d'Estrasburg, que resol demandes sobre vulneracions de drets recollits en el Conveni Europeu de Drets Humans. Les defenses dels presos han aplegat una desena de drets fonamentals dels presos i els exiliats vulnerats pel jutge Pablo Llarena i el

Tribunal Suprem, com ara el dret de participació política, el dret d'un jutge imparcial, el dret de defensa, el dret de llibertat de moviments, de presumpció d'innocència, de llibertat d'associació i de reunió... Per això s'han presentat recursos d'empara al TC, per exemple, per l'abús de la presó preventiva, o per l'impediment a Jordi Sànchez i a Jordi Turull de ser investits al parlament.

Aquests recursos arriben al TC i el tribunal els desa en un calaix. Fins i tot en recursos d'empara contra l'empresonament, que la pràctica judicial diu que s'han de resoldre immediatament perquè tenen a veure amb la privació de llibertat d'un individu. El Tribunal Suprem mateix va rebre a començament d'agost els

recursos d'uns quants presos, com ara Jordi Cuixart, Jordi Sànchez, Josep Rull i Jordi Turull. Ho van fer aprofitant que el Suprem havia habilitat tot el mes d'agost per a resoldre tràmits relacionats amb aquesta causa, per a escurçar els terminis i intentar que el judici comencés abans de final d'any. Però avui el Suprem encara no s'ha pronunciat sobre cap d'aquests recursos. I el Constitucional tampoc no s'ha pronunciat sobre cap de les empires que ha admès a tràmit. De manera que tots els recursos han estat admesos, però els han desats; ni una resolució sobre cap recurs. Per tant, cap possibilitat de poder emprendre el camí de la demanda al Tribunal de Drets Humans.

I quan comenci el judici?

Els advocats veuen clar que quan comenci el judici, a final d'any o a començament de l'any que ve, el TC no haurà resolt cap d'aquests recursos.

Això farà que ja no tinguin validesa. Perquè, per exemple, en el cas dels recursos contra la presó preventiva, quan hi hagi una sentència condemnatòria la situació ja serà de presó en compliment de condemna. Serà aleshores que s'hauran de presentar nous recursos d'empara, en aquest cas contra les sentències que haurà dictat el Tribunal Suprem. Abans d'anar a la justícia europea, s'haurà de passar pel TC, que pot tornar a encallar el procediment, bo i admetent-los a tràmit, però desant-los en un calaix *sine die*.

Si fos el cas, fonts de la defensa d'alguns dels presos han avançat a VilaWeb que pensen recórrer igualment a Estrasburg quan comprovin que es reproduïx l'estratègia dilatòria del Tribunal Constitucional espanyol. Hi ha jurisprudència del TEDH que estableix que s'hi pot recórrer encara que no s'hagi exhaurit la via interna d'un estat quan és flagrant la voluntat d'encallar la via judicial internacional. 'Estarem legitimats per a anar a Europa', diuen aquestes fonts.

Quan el cas hagi arribat al TEDH, el tribunal pot trigar ben bé un parell d'anys a pronunciar-s'hi. Fou el cas, per exemple, de la sentència recent contra l'estat espanyol per haver vulnerat el dret de la llibertat d'expressió d'Enric Stern i Jaume Roura i haver-los multat perquè havien cremat unes fotografies del rei espanyol. La demanda fou interposada la tardor del 2015; l'admissió a tràmit fou l'abril del 2016; i la sentència s'emeté el març d'enguany.

El curs passat la fiscalia va obrir una investigació contra nou professors de l'institut el Palau. ACN

L'institut el Palau comença el curs sense vuit professors dels nou que són investigats

Repressió S'estimen més allunyar-se del focus mediàtic fins que no s'hagi resolt el cas · Demà quatre alumnes donaran testimoni al jutge i el cas pot tornar a rebrotar mediàticament

JOSEP REXACH FUMANYA

El alma tensa a l'institut de secundària el Palau de Sant Andreu de la Barca (Baix Llobregat), on el curs passat la fiscalia va obrir una investigació contra nou professors. Els acusa de delictes d'odi per haver fet comentaris 'despectius' i 'humiliants' envers la Guàrdia Civil i envers alumnes fills d'agents després del primer d'octubre. Les

portes del centre van tornar a obrir ahir amb els nervis propis de qualsevol inici de curs i amb la incògnita de saber quin ambient s'hi respiraria. Però enguany hi ha hagut canvis: vuit professors dels nou que eren investigats de bon començament han canviat de centre per allunyar-se del focus mediàtic.

L'any passat la sensació era que estàvem fiscalitzats per aquestes famílies que van desencadenar la denúncia de la fiscalia. Ens sentíem

'L'any passat la sensació era que estàvem fiscalitzats per aquestes famílies que van desencadenar la denúncia de la fiscalia'

vigilats, que ens estaven a sobre', explica una professora afectada. Vol mantenir l'anonimat i en aquest article l'anomenarem Carla. Arran de la tensió del curs passat, va decidir de canviar d'institut, tot i que ja feia anys que tenia plaça de docent al Palau. El Departament d'Ensenyament, a ella i als seus companys investigats, els va posar totes les facilitats per a canviar de centre. I això han fet gairebé tots els investigats, que han demanat una

Ahir els alumnes van començar el curs. ACN

comissió de serveis per a canviar de centre durant un any.

‘Jo puc treballar, però no puc treballar aquí. Tinc ganes de recuperar les sensacions de ser una bona professora’, explica per telèfon la Carla, que va veure com l’any passat molts companys seus agafaven la baixa, per depressió o per ansietat. Després de la publicació de la investigació per part de la fiscalia i l’assenyalament dels docents al diari El Mundo –en un article titulat ‘Els professors de la infàmia’–, l’ambient es va enrarir completament a l’institut. La direcció del centre fins i tot va demanar que no es portés simbologia al centre per evitar situacions de tensió.

‘Els alumnes van veure que algun s’havien queixat per una cosa que ells no compartien. Aleshores, el relat que alguns volien construir segons el qual hi havia un as-

senyalament sobre els alumnes gairebé va esdevenir real. Fins llavors no havien tingut cap problema, però a partir de llavors els professors van començar a veure conflictes entre companys’, explica la Carla.

Els qui sí que continuaran al Palau seran els alumnes en qüestió, que van donar peu a les investigacions de la fiscalia. Cap no ha deixat el centre. Ho explica a VilaWeb Josep Lluís Alcázar, delegat sindical de la CGT a l’institut i una de les persones que ha viscut de més a prop el conflicte des de bon començament: ‘Cap dels nanos a qui s’atribueixen algunes afirmacions no ha canviat de centre. Cap. És la prova definitiva. Si el teu fill viu en un ambient com el que has explicat, el treus del centre. Ningú no hi juga, amb els fills. Però no se n’ha anat cap. Això és determinant’.

El mes de maig, precisament el dia que els pares dels alumnes de l’institut el Palau van llegir un comunicat de suport als professors, el jutge va arxivar cinc denúncies

La fiscalia va començar la investigació sobre nou professors basant-se en les denúncies d’algunes famílies de guàrdies civils que tenen fills a l’institut el Palau. De primer sembla que eren divuit, però algunes es van retirar i en van quedar set. El mes de maig, precisament el dia que els pares dels alumnes de l’institut el Palau van llegir un comunicat de suport als professors, el jutge va arxivar cinc denúncies. Tanmateix, tècnicament encara són investigats perquè la fiscalia va recórrer contra la decisió. Així doncs, encara hi ha quatre denúncies vives, entre les quals la de la Carla.

Nou curs i reobertura del cas

Ara el cas pot tornar a rebrotar mediàticament, perquè els quatre alumnes que asseguren que van ser assenyalats pels professors se sotmetran

Encara hi ha quatre denúncies vives, entre les quals la de la Carla. ACN

demà a unes exploracions psicològiques per a donar testimoni dels fets. Com que tres són menors, no poden declarar directament davant el jutge i ho faran per aquesta via. El quart, que ja és major d'edat, sí que declararà davant el jutge. I el dia 28 tocarà als quatre professors encara investigats. Després de les declaracions preliminars, el jutge tindrà dues opcions: o bé arxivar el cas o bé iniciar el procés judicial.

La Carla té l'esperança que s'arxivin totes les denúncies: 'M'emmirallo molt en el cas dels professors de la Seu d'Urgell. Per mi, és calcat. En el seu cas, el jutge primer va arxivar les causes i el fiscal hi va recórrer en contra a l'audiència de Lleida, que les va tornar a arxivar totes. En el nostre cas, confio que les que no han arxivat fins ara les acabaran arxivant. Després

Molts professors van tenir la sensació d'estar sota sospita en les classes que impartien

de les nostres declaracions i les dels alumnes, el jutge reflexionarà. Estic convençuda que serà així.'

Es basa en dos motius. Per una banda, explica que no es pot demostrar de cap manera que va dir el que es diu que va dir. I, encara que ho hagués fet, no es podria considerar delictes d'odi perquè les forces de seguretat no són considerades un col·lectiu vulnerable. 'I en el pitjor dels casos, si hem d'anar a judici, hi hauria la possibilitat de cercar testimonis per a la defensa. I en aquest cas també es desmunteria el relat perquè els alumnes no estan gens d'acord amb això que es fa. Per tot això sóc bastant optimista.'

Amb el pas de l'estiu les diferències entre alumnes es poden haver atenuat, però les noves declaracions poden tornar a obrir ferides. La recuperació de la normalitat

és la prioritat del centre i de les famílies dels alumnes, tot i que és possible que no s'aconsegueixi del tot fins que el procés judicial no s'hagi tancat del tot. 'Girarem full, però no podrem fer-ho del tot fins que no s'hagi resolt la qüestió judicial', opina la Carla, que està al dia de la situació del centre, tot i ser lluny de Sant Andreu de la Barca. Molts professors van tenir la sensació d'estar sota sospita en les classes que impartien, temorosos que qualsevol frase es podria utilitzar en contra seu. Per això Alcázar, de la CGT, posa l'accent en la resolució del cas. 'Segons com acabi, el missatge que es transmeti serà incompatible amb l'objectiu d'inculcar un esperit crític entre l'alumnat. Perquè en una aula s'ha de poder parlar de tot, i és això que es va fer al Palau.' ■

Les imatges més espectaculars de la manifestació de la Diada

Fotografies No us perdeu les fotografies de la manifestació 'Fem la República Catalana'

1. Vista aèria de l'avinguda de la Diagonal de Barcelona, plena de gom a gom. ACN // 2. Una dona agafa un cartell amb l'etiqueta 'Som República'. ELISABETH MAGRE // 3. Manifestants de la Diada al costat de la instal·lació d'una fotografia gegant del referèndum del primer d'octubre. ELISABETH MAGRE

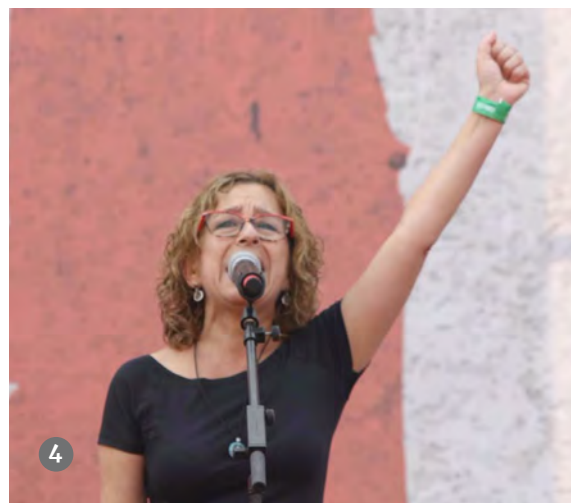

1. Vista aèria de l'avinguda de la Diagonal de Barcelona, plena de gom a gom. ACN // 2. Una colla castellera fa un castell enmig de la manifestació. ACN // 3. Unes lletres gegants on es pot llegir la paraula 'Independència', a la manifestació de la Diada. ALBERT SALAMÉ // 4. La paraula 'Llibertat', en lletres grogues. ACN

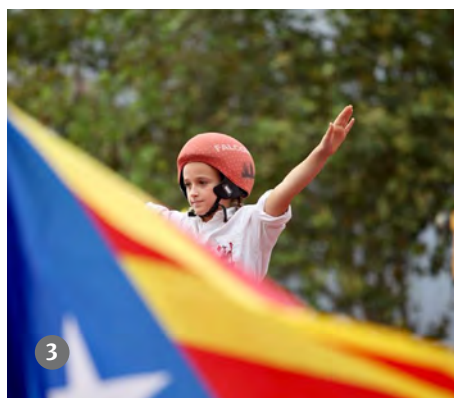

1, 2, 3 i 4. Banderes i cartells de tota mena per a reclamar la independència i la llibertat dels presos polítics i exiliats.

ELISABETH MAGRE

1. L'advocat de Clara Ponsatí, Aamer Anwar. ALBERT SALAMÉ // 2. Un manifestant fa la botifarra a la imatge de la carta del rei cap per avall que ha caigut del mur del final de la manifestació. ELISABETH MAGRE // 3. L'advocat de Puigdemont a l'ONU, Ben Emmerson. ALBERT SALAMÉ // 4. La mare d'Adrià Carrasco, Núria Tarrés. ELISABETH MAGRE // 5. Imatge general del mur simbòlic del final de la manifestació. ALBERT SALAMÉ

1. El vice-president d'Òmnium Cultural, Marcel Mauri. ALBERT SALAMÉ // 3. La presidenta de l'ANC, Elisenda Paluzie, ha clos els parlaments. ALBERT SALAMÉ // 3, 4, 5 i 6. Colles castelleres, clams de llibertat i estelades han estat alguns dels motius més repetits de la jornada. ELISABETH MAGRE

1, 2, 3, 4 i 5. L'esquerra independentista ha convocat una manifestació a la plaça d'Urquinaona a les sis de la tarda.

ELISABETH MAGRE

ELISENDA PALUZIE

‘Mantenir-nos fermes és dir-los que la repressió no té efecte’

Entrevista a la presidenta de l'Assemblea Nacional Catalana, Elisenda Paluzie, un dia abans que la manifestació de la Diada

ALBERT SALAMÉ

TXELL PARTAL

Per Elisenda Paluzie aquesta és la seva primera Diada al capdavant de l'ANC. Confessa que aquest estiu només ha pogut descansar tres dies de la feina que significava coordinar una manifestació com la de dimarts, però assegura que l'esforç val la pena quan es veu la implicació de la gent. Aquesta darrera setmana les inscripcions a la manifestació han crescut d'una manera estratosfèrica. Actualment, ja n'hi ha més de 400.000,

cosa que supera la xifra de l'any passat. Aquesta dada fa preveure que la manifestació d'enguany serà tot un èxit. Amb Elisenda Paluzie parlem, doncs, de la manifestació d'aquesta Diada i dels actes que organitzen amb vista al 20 de setembre, el primer d'octubre o el judici.

—Semblava que hi havia menys ganes després d'aquest any, però aquestes darreres setmanes tot s'ha activat molt, oi?

—Tant els qui dins l'independentisme són més crítics amb com s'ha gestionat aquesta primera etapa, com els que confien més amb els partits polítics i el govern, entenen la importància d'aquesta manifestació. La gent sap que ha de sortir al carrer aquest Onze de Setembre.

—Per què és important? Què ens hi juguem?

—És la primera Diada que celebrem amb repressió política. També és la primera

La gent és molt viva, i necessita explicacions que vagin més enllà dels retrets personals i no basar-ho tot en les amenaces de l'estat espanyol

Per reprimir la República catalana, l'autodeterminació o la independència, l'estat espanyol està disposat a vulnerar drets individuals

que fem després del primer d'octubre. En aquest context, com que vam guanyar una gran batalla com el primer d'octubre però no vam ser capaços de fer efectiva la República, aquesta manifestació, d'alguna manera, servirà per a saber com està el moviment popular independentista.

—La manifestació de la Diada sempre ha estat l'expressió del poble. Normalment hi havia consignes clares, com per exemple l'any passat amb el referèndum... Enguany ens podem trobar amb crits molt diversos. Com ho hem de fer compatible, això?

—Ara som en una etapa del camí on ens hem parat i estem tornant a mirar com hem d'escalar el cim, perquè no sabem quin camí hem de prendre. Ara hi ha dubtes, hi ha certes disseccions. Fins i tot, hi ha missatges contradictoris. Essent conscients d'això i que la gent podia voler cridar coses molt diverses a causa de la cruïlla on som, vam decidir d'organitzar així aquesta manifestació. Per això, no fem sinó dir-li a la gent que triïn ells les consignes, els cartells i els crits que facin. I que les facin notar en aquesta onada sonora que anirà del carrer de Castillejos fins a Palau Reial. D'alguna manera es tracta que se senti quin és el clam, o els clams, perquè poden ser diversos...

—I Elisenda Paluzie què cridarà?

—El clam de l'Assemblea és el lema de la manifestació: 'Fem la República Catalana'. Per tant, el nostre crit és per a fer efectiu el mandat del primer d'octubre.

—Com es pot fer efectiu aquest mandat?

—Doncs tots plegats ens hem de partir dels elements que van fer possible el referèndum. És a dir, una conjunció entre una organització popular, un govern decidit a executar i un parlament que dóna legitimitat democràtica a tot allò que es fa. En el futur, cal tornar a repetir aquesta conjunció.

—Què va faltar per a fer efectiva la República l'octubre passat?

—Hi ha parts que crec que són més d'ordre, unes altres de determinació política i potser fins i tot una part psicològica. Segurament va ser més de mentalitat, de què pensàvem que faria l'estat espanyol o de com afrontava el referèndum i les seves conseqüències. Alguns potser creien que serviria d'eina negociadora, i no es van arribar a creure mai que pogués ser l'eina que fes vinculant el mandat. Però és que era això, perquè era com ho especificaven les lleis que va aprovar el parlament el 6 i 7 de setembre. Per tant, en el fet de no fer efectiva la República hi ha una part que és més política, però també una de més tècnica, més dels objectius i de la preparació, que també van lligades amb els obstacles que un es troba davant i que no eren planificats. La gent és molt viva, i necessita explicacions que vagin més enllà dels retrets personals i no basar-ho tot en les amenaces de l'estat espanyol. A partir d'aquí podem reconstruir una estratègia i les accions que han d'acompanyar-la. És a dir, cal aprendre d'allò que no vam fer bé. I en això hi ha d'haver un cert lideratge del govern.

—Tornem a la manifestació. Quin us agradaria que en fos el titular?

—El titular de l'endemà? Doncs, 'L'independentisme es fa fort' o 'La demostració de força de l'independentisme'. 'Clam per la República catalana' també estaria bé.

—Aquestes manifestacions sempre han demostrat la capacitat de mobilització de l'Assemblea. Després de tanta repressió és més important que la gent continuï sortint al carrer?

—Exacte. L'objectiu de la repressió política és que l'altre abandoni els seus objectius polítics. Per tant, tornar a posar damunt la taula la República fent una manifestació és molt important. Perquè, per reprimir la República catalana, l'autodeterminació o la independència, l'estat espanyol està disposat a vulnerar drets individuals. S'inventa relats falsos de violència, abusa de la presó preventiva.... Fer-nos enrere és l'objec-

A l'escenari tindrem la repressió política exemplificada pels presos i exiliats als líders de la societat civil i als dirigents polítics

ALBERT SALAMÉ

tiu d'aquesta repressió. Mantenir-nos fermes amb els nostres objectius és la manera de dir-los que la repressió no té efecte.

—Fa un any aquesta manifestació era encapçalada per tot de gent que avui no hi pot ser perquè és a l'exili o a la presó... Com es notarà això a la manifestació?

—Hi farem referències, també hi seran presents els familiars. D'alguna manera, a l'escenari tindrem la repressió política exemplificada pels presos i exiliats als líders de la societat civil i als dirigents polítics, però també del conjunt de la repressió, que no afecta tan sols els dirigents sinó també a la gent del carrer, als activistes. Des dels 700 alcaldes investigats a la Tamara o l'Adri, tots formen part d'aquesta repressió. Tot això serà present a la mobilització, però serà de manera política. La causa i la repressió és política i, per tant, la defensa també ho ha de ser. A més, a la manifestació hi tindrem la intervenció de Ben Emerson, que és l'advocat de Puigdemont i de tots els altres dirigents polítics al Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides

per la vulneració de drets civils i polítics, i també els qui s'han presentat al grup de treball de detencions arbitràries de Nacions Unides. També hi haurà Aamer Anwar, l'advocat de la Clara Ponsatí.

—Per què han decidit de comptar amb la presència d'aquests advocats?

—Tots dos són advocats de drets humans amb gran prestigi internacional que volen ser presents aquesta Diada. Ells defensen que això és un judici polític. Asseguren que això que passa és una repressió merament política del dret d'autodeterminació. I el dret d'autodeterminació no és cap delictes. Per tant, defensen que no pot haver-hi cap moment de presó o exili per als qui han organitzat un referèndum d'acord amb aquest dret.

—I personalment? Serà la primera manifestació que encapçalareu com a presidenta de l'ANC. Què és per a vos que els dos dirigents anteriors siguin a la presó?

—És un element que hi és, però és importantíssim que ens condicioni com menys millor. No és fàcil. Però això

m'afecta a mi i a qualsevol ciutadà. Ens condiciona a tots, però hem d'intentar que no passi. És una lluita constant.

—Després de l'Onze de Setembre ens espera una tardor moguda. L'Assemblea organitza uns quants actes per a commemorar dates clau. Què passarà aquest 20 de setembre?

—Ara ho preparem amb Òmnium i altres entitats, però la idea és fer un acte allà on es van produir els escorcolls i les detencions. Uns fets que ens van fer adonar col·lectivament que l'estat espanyol estava disposat a tot per impedir el referèndum. Per això, és important de recordar aquests dies que l'estat espanyol estava disposat a tot, van escapar la direcció interna del referèndum dins la Generalitat, però no ho van poder impedir. Es va fer igualment.

—I el primer d'octubre?

—El primer d'octubre ha de tenir dos elements claus, per una banda el commemoratiu i per una altra el reivindicatiu. Cal commemorar la força i la victòria que va representar. L'1-O va ser

una cosa completament col·lectiva i per tant enguany hem de recuperar aquest sentiment. D'alguna manera hem de tornar a sortir a reivindicar l'orgull de què va representar el referèndum però també el mandat que en va sortir. Un mandat que sobretot hem de recordar als nostres dirigents polítics.

—Ara el president Torra ha afegit una altra mobilització clau per a aquesta tardor. Proposa la Marxa pels Drets Civils. L'ANC hi tindrà cap paper?

—Tinc la impressió que ell va posar una etiqueta a tota la cadena de mobilitzacions que ja estan pensades. Perquè, evidentment, a part de totes les mobilitzacions commemoratives n'hi ha una de molt important, que es farà al voltant del judici. Nosaltres fa temps que preparem moltes activitats amb les assemblees exteriors. Volem internacionalitzar la mobilització quan comenci el judici. Volem fer concentracions o manifestacions a les capitals europees principals el dia que comenci el judici. Unes accions que es coordinaran i que tindran el suport dels grups de solidaritat amb Catalunya. Cal que Europa sàpiga que l'estat espanyol vulnera els drets individuals per reprimir el d'autodeterminació. I amb això ara jo parlo de les accions que té pensades l'Assemblea però no som l'única entitat que organitzarà coses. El país és molt ric d'iniciatives de tota mena. Hi haurà tot un seguit de mobilitzacions que potser es poden inscriure en aquesta etiqueta general que proposa el president Torra.

—Què us va semblar el discurs de Torra?

—Va mantenir clar l'objectiu de la República catalana i, per tant, no hi ha renúncies en el discurs polític. Però crec que va interpel·lar molt la gent i la mobilització popular, i potser va faltar concreció de què hi faran ells. Per tenir èxit necessitem la mobilització popular, però també els qui hauran d'excitar les accions perquè tenen la representació legítima i democràtica, que és el parlament i govern. I en el discurs crec que va faltar una mica més de concreció de quin havia de ser el paper del govern.

ALBERT SALAMÉ

—Quan vau assumir la presidència vau ser crítica i vau assegurar que, quan esqueia, les entitats no havien fet prou pressió als polítics...

—Sempre hi ha un element de tensió a les entitats, que és entre la distància i la crítica constructiva. A vegades cerquem aquest equilibri. No cal caure en el derrotisme ni en la crítica, però, alhora, sense crítica constructiva no avançarem.

—L'Assemblea és pressionada pels partits?

—De pressions directes no en reben, però mantenir la independència dels partits polítics en una entitat transversal sempre és difícil. És evident que nosaltres som plurals i tenim militants de partits polítics en molts òrgans, moltes territorials o en el Secretat Nacional mateix. Al final, en una entitat com aquesta a vegades és inevitable que, als qui tenen dos barrets, els costi prioritzar. Són coses que es produeixen d'una manera natural. Per tant, més que haver-hi pressions, de vegades de manera natural passa que

uns defensen posicions més pròximes a un partit o a un altre. Als qui la dirigim ens toca de preservar la independència de criteri i orgànica. No deixar-nos-hi influir, i intentar prendre les decisions a partir de l'objectiu que volem defensar, que és la independència.

—Fins a on vol anar l'ANC? És a dir, si els partits polítics no fan aquests passos que els exigiu, l'Assemblea continuarà defensat la independència?

—L'ANC ha de continuar. I en tot cas el mapa polític serà reflectit als canvis. Si hi ha partits polítics que abandonen l'objectiu o l'estratègia, al final serà la gent votant a unes eleccions qui decidirà. La gent reorganitzant-se o refent els mapes polítics. Mentre no hàgim aconseguit l'objectiu de la independència, entitats de la societat civil independents dels partits i transversals, som necessàries. Però no tan sols l'ANC, també les associacions d'estudiants, els sindicats... Tota mena d'associacions fortes i independents dels partits polítics sempre ajuden. ■

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

Cultura popular Aplec Camp de Túria

Gastronomia Cim i Tomba a Tossa de Mar

Arts escèniques 'Sarab' al Teatre Akadèmia

15-16/9/2018 > VilaWeb {Paper

La mostra aplega 33 obres
de Picasso, Tàpies, Miró, Renau,
Equipo Crónica, Juli González...

L'IVAM RECORDA L'AVANTGUARDA ARTÍSTICA QUE L'ANY 1976 VA ANAR A LA BIENNAL DE VENÈCIA

'Crucifixió, 1959', d'Antonio Saura. IVAM

L'IVAM RECORDA L'AVANTGUARDA ARTÍSTICA QUE L'ANY 1976 VA ANAR A LA BIENNAL DE VENÈCIA

Exposicions La mostra aplega 33 obres de Picasso, Tàpies, Miró, Renau, Equipo Crónica, Juli González...

REDACCIÓ

L'any 1976 es va fer una exposició a la Biennal d'Art de Venècia amb obres d'alguns dels artistes més destacats del país: Picasso, Tàpies, Miró, Saura, Renau... Amb Francisco Franco ja mort, la mostra va servir per a corregir el discurs oficial i manipulador sobre el món de l'art contemporani que la dictadura havia fet fins aleshores. Per fer memòria d'aquesta fita, s'acaba d'inaugurar una exposició a l'Institut Valencià d'Art Modern: 'Espanya. Avantguarda artística i realitat social. 1936-1976'. Porta el mateix nom que tenia l'exposició del 1976 i es podrà veure al museu de València fins el 13 de gener.

La formen trenta-tres obres d'artistes com ara Pablo Picasso, Joan Miró, Josep Renau, Eusebi Sempere, Juli González, Antoni Tàpies, Antonio Saura, Monjalés, Equipo Crónica, Jordi Teixidor, Alberto Corazón i Andreu Alfaro. També presenta la mateixa estructura que l'original, que era dividida en nou seccions i abastava del pavelló espanyol a l'Exposició internacional de París del 1937 i els avantguardistes a l'exili, fins a les propostes més recents vinculades a l'art conceptual, com ara el pop art i el realisme social.

El comissari de la mostra, Sergio Rubira, recorda que tant entre els autors seleccionats com en el comitè organitzador els artistes valencians hi van tenir un

pes destacat: 'Els crítics Tomàs Llorens i Manuel Garcia van formar part de la comissió i el projecte el va assessorar Josep Renau.' També Eduardo Arroyo, Alberto Corazón i l'Equipo Crónica es van implicar en tot el procés i les seves obres van formar part de l'exposició.

Així mateix, la mostra ha servit per a fer un treball d'investigació i confirmar una intuïció que tenia l'IVAM: que en el fons propi es conservaven bona part de les obres que es van veure en aquella exposició històrica. L'exposició, que forma part de la línia de programació del museu anomenada 'Cas d'estudi', també és especial perquè obre una temporada molt assenyalada per a l'IVAM, que el 2019 celebrarà el trentè aniversari.

Una de les pintures murals del festival de Torrefarrera. SAF

TORREFARRERA JA TÉ 1.200 M2 DE PARET PINTATS PER ARTISTES URBANS

Festivals Tretze grafiters i artistes urbans d'arreu del món han plasmat les seves obres en una dotzena de murs de la ciutat

REDACCIÓ

Durant aquesta setmana, un total de tretze artistes d'arreu del món han visitat la localitat de Torrefarrera (Segrià) per pintar les seves obres al festival d'art urbà *Street Art Festival*, que aspira a millorar aquest entorn i a fomentar la cultura. Hi han pintat un total de 1200m2 de paret repartits en una dotzena de murs.

Després de l'èxit de l'any passat, l'ajuntament ha destacat l'interès dels

veïns perquè els artistes els pintin les parets. A més, ha rebut un centenar de propostes artístiques tant nacionals com internacionals. L'Argentina, Mèxic, el Perú, els Estats Units o Itàlia són els països d'alguns dels artistes, entre els quals n'hi ha una de local, Cristina Dejuan.

Els visitants del Torrefarrera Street Art Festival podran gaudir de diferents tècniques i estils, perquè alguns dels pintors empren tècniques curioses. En el cas de la italiana LaRame13, pinta sobre paret com si ho fes sobre un paper, és a dir, no utilitza l'esprai sinó el pinzell.

Explica que tan sols fa dos anys que pinta al carrer i que encara 'no és gaire bona a l'esprai'. Per això opta per l'aquarel·la i la pintura acrílica. Ha dibuixat una jungla d'animals sobre una de les parets, visible des de la carretera N-230 al seu pas pel municipi.

Un altre dels artistes, Rodrigo Romero, ha pintat amb relleu sobre les parets. Ha fet una escultura sobre la paret i explica que es tracta d'una reflexió sobre la natura, i hi és possible de veure un missatge entre els animals que hi ha esculpit. ■

SETEMBRE, EL MES DEL CIM I TOMBA A TOSSA DE MAR

Fires Catorze restaurants de la vila ofereixen el plat tradicional dels pescadors d'aquests paratges

El 'cim i tomba' se servirà com a segon plat al menú de catorze restaurants de Tossa de Mar.

TURISME LA SELVA

REDACCIÓ

Durant tot el mes de setembre s'etendrà la campanya gastronòmica de La Cuina del Cim i Tomba a Tossa de Mar (Selva). Catorze restaurants de la vila hi participen oferint-hi als comensals un menú especial amb el 'cim i tomba' de segon plat, a més d'un primer i uns llevants.

Enguany el menú és ofert pels restaurants Bahía, Ca la Carme, Can Carlus, Can Pini, Capri, Castell Vell, El Petit de Can Carlus, L'ajustada, Mestre d'Aixa,

Minerva, Sa Barca, Túrsia, Víctor i Victòria. Cal dir que el cim i tomba és un suquet de peix molt fàcil de fer preparat tradicionalment pels pescadors durant les llargues jornades que passaven a alta mar.

Abans s'hi emportaven un fogó, carbó, un morter i una olla de ferro. Això a més d'un cistell carregat de verdures com patates, cebes, alls, tomates, pebrots... oli i espècies, que el pujaven a bord. A l'hora de dinar, posaven la ceba dins l'olla i les patates a rodanxes, el pebrot i la tomata trinxats i uns grans d'all. Llavors hi afegien el peix de la

pescada, que sortia trencat de la xarxa i que sabien que no podrien vendre, i hi tiraven un bon raig d'oli, ho cobrien d'aigua i ho deixaven coure a foc ràpid. Mentrestant, agafaven un morter i hi feien un allioli negat ben abundant, el posaven per sobre del peix quan ja el tenien cuit, i l'hi deixaven bullir entre dos i cinc minuts més. Tot seguit ho enretiraven del foc i ja estava llest per menjar.

Era un plat de peix i vegetals molt primari però ara s'ha convertit en un de tradicional que se sol cuinar amb rap, rom o turbot.

És la història de tres dones que hereten patrons de comportament amorosos a través de les lleialtats afectives envers les generacions precedents de la família. TA

TRES GENERACIONS DE DONES PROTAGONITZEN L'OBRA DE TEATRE 'SARAB'

Teatre L'obra s'estrena demà al Teatre Akadèmia i es podrà veure fins el 30 de setembre

REDACCIÓ

Demà el teatre Akadèmia comença la temporada amb l'estrena de *Sarab*, escrita pel dramaturg Albert Tola i dirigida per Andrea Segura, que es podrà veure fins el 30 de setembre. *Sarab* presenta la història de tres dones que hereten patrons de comportament amorosos a través de les lleialtats afectives envers les generacions precedents de la família.

Laia Alberch, Elena Fortuny i Isabelle Bres en són les tres intèrprets que intenten mostrar com, en realitat, aquelles certes que tothom creu com a pròpies

s'emmarquen més enllà del nostre context històric, polític i social, i també afecten el nostre llinatge.

Segons que ha afirmat Albert Tola, 'la història de les nostres guerres, de les nostres ciutats, dels nostres amors i dels patrons de comportament que manifestem, d'alguna manera que encara no aconseguim a comprendre del tot, formen un sol enigma, conjunt i únic. He escrit *Sarab* amb la intenció atrevida d'intentar entendre les dones de la meua família'.

A hores d'ara les entrades de l'estrena ja són exhaurides, tot i que serà possible de veure l'obra de dimecres a dissabte a les 20.30 i, fins el 30 de setembre, el diumenge a les 18.00.

Un correfoc, a l'Aplec Camp de Túria. ACT

MÚSICA | CULTURA POPULAR A L'APLEC CAMP DE TÚRIA

Tradicions La trobada, que enguany es fa a Bétera, és organitzada per diverses entitats i associacions de la comarca

REDACCIÓ

Aquest cap de setmana es fa a Bétera l'Aplec de Camp de Túria, una cita itinerant que cada any fa parada en un poble de la comarca diferent. És un projecte autogestionat que enguany fa set anys i que aplega diverses entitats i associacions de la contrada, com ara ateneus, casals i col·lectius de cultura popular. Té per objectiu potenciar el català i la cultura del

país, a més d'enfortir el teixit associatiu local i comarcal per oferir una alternativa cultural i d'oci.

Els actes arrenquen divendres a la tarda amb una cercavila inaugural. També s'obrirà la fira d'artesanía i agroalimentària i hi haurà activitats per a la mainada i un col·loqui. Al vespre, després del sopar popular, serà el torn dels espectacles: primer la dansa contemporània del grup Dunatacà, després sarau amb el grup Repicó Manises i una actuació de Rascanya Fan Club.

Els actes seran repesos l'endemà, dissabte, amb una jornada plena d'activitats. Al matí hi haurà una excursió per a descobrir les trinxeres de Bétera, una gimcana per als més joves i per a la mainada tallers per a aprendre a treballar l'espart i la ceràmica. Després de dinar es farà un col·loqui sobre la repressió i a la tarda hi ha programat un cercatasques i un correfoc a càrrec dels Dimonis de Massalfassar. L'activitat s'allargarà fins a la nit, quan després de sopar vindran els concerts de Sumèria Grup, Via Lliure, Bacora i de discjòqueis.

HISTÒRIES DE SETGE, OBJECTES SINGULARS I CASTELLS DE FILM A L'EXPOSICIÓ 'L'ESPLENDOR DELS CASTELLS MEDIEVALS CATALANS'

Arquitectura La mostra del Museu d'Arqueologia de Catalunya difon el patrimoni dels castells

REDACCIÓ

El Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC) acaba d'inaugurar l'exposició 'L'esplendor dels castells medievals catalans', que es pot veure a la seva seu barcelonina fins el 3 de febrer de l'any vinent. És una mostra produïda pel MAC i l'Institut Ramon Llull que difon el fascinant patrimoni dels castells catalans des de la mirada de l'arqueologia. Trasllada al visitant a un període històric comprès entre els segles IX i XVII i mostra l'evolució arquitectònica, militar, social i econòmica d'aquestes construccions a través d'una selecció d'objectes que reflecteixen com s'hi vivia, amb una visió sintètica de què van representar i de l'ús que van tenir.

El Principat, com a terra de frontera al llarg de bona part de l'edat mitjana, constitueix un espai privilegiat per a comprendre l'evolució del castell. La confrontació i l'intercanvi entre dues cultures, la musulmana i la cristiana, esdevindrà també un magnífic escenari per a difondre coneixements, progrés i avenços tècnics. Per això a Catalunya n'hi ha mostres antigues, però la generalització no es produirà fins pels volts de l'any 1000, amb diferents formes: castells de frontera amb el món andalusí, castells jurisdiccionals de control del territori i per garantir el poblament de les terres i dominar-lo.

Castell de Requesens. J. RAMÍREZ

L'exposició 'L'esplendor dels castells medievals catalans' és estructurada en set àmbits: presentació; els orígens de l'arquitectura dels castells al nord-est de la península ibèrica; el símbol d'una nova organització territorial; el castell com a manifestació arquitectònica de la consolidació del poder feudal; els castells com a testimonis d'una època

Castell de Mur i col·legiata de Santa Maria. A. LLOP -
WIKIMEDIA COMMONS

d'expansió econòmica i reafirmació del poder reial, el castell de Montsoriu i nous horitzons polítics i econòmics i avenç de les tècniques militars.

Per a aquesta exposició han estat seleccionats més d'una seixantena d'objectes procedents de més de quinze equipaments culturals, nacionals i internacionals. Són especialment singulars una espasa del segle XIII de Sant Martí, preservada al Musée de l'Armée de París; unes armes exposades per primera vegada a Barcelona, procedents de la col·lecció del castell de Rocabrúna; una caixeta de jocs del segle XV del Museu Episcopal de Vic; una màscara de protecció del segle XIV procedent del Castellvell de Llinars; la representació antropomorfa en

guix d'una harpia de mitjan segle XI, procedent del castell Formós de Balaguer; i algunes figures originals dels escacs d'Àger, conservades al Museu de Lleida.

El visitant també pot gaudir d'una gran col·lecció d'objectes singulars del castell de Montsoriu (copa de vidre, flabiol, ceràmiques i peces d'una brigantina), armes i elements de defensa personal i objectes de la vida quotidiana, tal com un didal, unes tisores o una llàntia d'oli, que documenten patrimonialment diverses perspectives de la vida en un castell. També cal destacar la projecció d'un vídeo en 360 graus enregistrat al castell de Montsoriu que permetrà al visitant de circular virtualment pel seu interior com si hi fos.

El Principat, com a terra de frontera al llarg de bona part de l'edat mitjana, constitueix un espai privilegiat per a comprendre l'evolució del castell

'Penèlope', la versió contemporània de la 'Odissea'. ACN

EVA VILA DESCONSTRUEIX EL MITE D'ULISSES D'HOMER EN VERSIÓ FEMENINA A 'PENÉLOPE'

La cineasta Eva Vila, directora del documentari *Bajarí*, estrena el seu tercer film, *Penèlope*, en el qual desconstrueix en versió femenina el mite homèric d'Ulisses i en el qual el fet d'esperar-lo mou tot un poble. *Penèlope*, d'Eva Vila arriba a la gran pantalla després d'haver passat pel darrer Sevilla Festival de Cine Europeo i el D'A. Entre les altres estrenes destacades, n'hi ha dues de doblades al català que es podran veure en algunes sales de cinema, *Iqbal* i *el Superxip* i *Una casa, la família i un miracle*.

Penèlope

Direcció: Eva Vila. Intèrprets: Carme Tarte Vilardell; Ramon Clotet Sala.
Gènere: Drama.

La protagonista del film és la modista d'una petita vila de l'interior de Catalunya. Ella cus i descús els fils. Té el caràcter d'una generació dura però sentida. Ulisses hi tornarà després de trenta anys d'absència.

Book club

Direcció: Bill Holderman. Intèrprets: Jane Fonda, Diane Keaton, Alicia Silverstone; Andy Garcia, Don Johnson, Wallace Shawn. Gènere: Comèdia.

A un club de lectura format per quatre dones de mitjana edat, malgrat no ser la literatura que solen llegir, Cinquanta ombres d'en Grey els crida l'atenció i decideixen de triar-la com a lectura del mes. Després de llegir-la, la seva vida social i amorosa farà un tomb.

Iqbal i el Superxip Iqbal og superchippen

Direcció: Oliver Zahle. Intèrprets: Liv Leman Brandorf, Ellie Jokar, Sarah Hermansen; Hircano Soares, Arien Ta-kiar, Rasmus Bjerg. Gènere: Familiar.

Dos veïns i bons amics veuen amenaçada la seva feliç infantesa quan uns especuladors irrompen al barri amb un pretès projecte de regeneració urbana per apoderar-se'n del petroli. Però Iqbal ha descobert un xip amb energia màgica que potser els podrà ajudar a revertir la situació i recuperar casa seva.

Una casa, la família i un miracle La casa di famiglia

Direcció: Augusto Fornari. Intèrprets: Valentina Chico, Matilde Gioli, Nicoletta Romanoff; Marco Conidi, Libero De Rienzo, Luigi Diberti. Gènere: Comèdia.

Per ajudar el seu germà arruïnat, quatre germans decideixen de vendre la torre del pare, en coma de fa dos anys. Però l'endemà de la venda, el pare desperta inesperadament, recuperat.

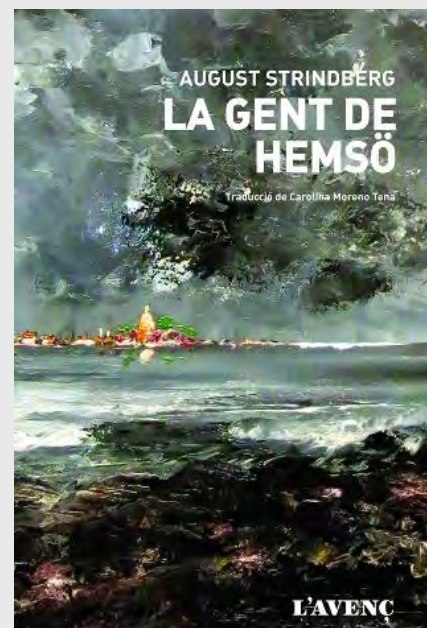

L'obra és absolutament europea, perquè està explicant una realitat que els escriptors del tombant del segle XIX al segle XX també estan tractant a casa nostra

Josep M. Muñoz

'LA GENT DE HEMSÖ', D'AUGUST STRINDBERG

Llibres de L'Avenç ens acosta aquesta novel·la de l'autor suec, traduïda de la llengua original per Carolina Moreno

REDACCIÓ

La gent de Hemsö és una història tragicòmica de desig, amor i mort entre els pescadors i grangers de l'arxipèlag d'Estocolm escrita per un mestre, August Strindberg. El vigor i l'humor, així com el dinamisme de la narració, dibuixen una típica història d'ascensió i caiguda, en què tant l'escenari com els protagonistes són alhora específics i arquetípics. El relat s'obre amb l'arribada a Hemsö d'un personatge anomenat Carlsson, contractat per a portar la granja de la vídua Flod. Però la seva aparició no serà ben rebuda per tothom. En signa la traducció Carolina Moreno. És la primera vegada que aquesta obra és traduïda del suec al català. *La gent de Hemsö*, publicada per Llibres de L'Avenç, arribarà a les llibreries aquesta setmana entrant. Llegiu-ne **un fragment**.

Segons que explica l'editor de L'Avenç, Josep M. Muñoz:

«Strindberg és, sense cap mena de dubte, un dels pares del teatre modern. Però l'autor suec va escriure també novel·les, contes, assajos, periodisme i sàtira, i va experimentar amb la fotografia i amb la pintura. Un artista total, convençut del seu ideal artístic i literari. Nosaltres el vam incorporar al nostre catàleg amb un text d'inspiració autobiogràfica excepcional, *Tot sol*, on fa palesa la seva potència narrativa i també la seva peculiar visió de la condició humana.

La gent de Hemsö (1887) és una novel·la encara avui molt estimada pels suecs, no només perquè el seu lirisme i, sobretot, el seu sentit de l'humor l'allunyen d'obres posteriors seves més carregades de tensió i conflicte, sinó també perquè evoca un moment decisiu de la història del seu país, aquell en què irromp la modernitat (personificada en

la necessitat de fer productiva l'agricultura i d'introduir la indústria). En aquest sentit, l'obra és absolutament europea, perquè està explicant una realitat que els escriptors del tombant del segle XIX al segle XX també estan tractant a casa nostra: en algun sentit, pot fer pensar en *L'hereu Noradell*, però amb la irreverència i el sentit de l'humor d'un Santiago Rusiñol, un altre dels autors del nostre catàleg.

Finalment, però no en últim lloc, hi ha un altre element que ens ha decidit a publicar aquesta novel·la: el fet de poder comptar amb una traductora excel·lent, la Carolina Moreno, que ha hagut de rebuscar en els diccionaris per traslladar l'enorme riquesa de vocabulari d'un Strindberg que, des de l'exili, reviu la naturalesa, amb les aus, els peixos i les plantes, de la seva pàtria petita. Un plaer per al lector.»

GELAT DE MANGO

La cuina de la Neus ens proposa unes postres fàcils, lleugeres, ràpides, de fer i de menjar, que vénen molt de gust amb aquesta calor que s'allarga

Ingredients

- 2 mangos tallats a trossets i congelats
- 2 iogurts grecs naturals
- 100 g de sucre
- ratlladura de mitja llimona
- un raig de suc de llimona

NEUS CUSCÓ

En un bol, hi posem el sucre i el passem pel túrmix. Hi afegim la ratlladura de mitja llimona i una mica de suc de la llimona. Tot seguit, hi posem els iogurts grecs i el mango congelat a trossets petits. Ho passem tot pel túrmix (o per la termomix qui en tingui). Quan el mango s'ha ben triturat, ja tenim el gelat fet i a punt de servir. L'acompanyarem d'una cirera o d'una maduixa i una fulla de menta.

Aquest mateix gelat també es pot fer amb préssecs i amb maduixes.

Prop de 400 advocats catalans demanen als seus col·legis i al Consell de l'Advocacia Catalana que emparin Boye

Així justifica el govern espanyol la venda de bombes a l'Aràbia Saudita

L'estat espanyol veta la creació d'un Col·legi Professional de Docents a les Illes

L'Audiència espanyola rebaixa la condemna a Pablo Hasél, però haurà d'entrar a la presó

El jutjat de Vitòria condemna el govern espanyol per haver rebotat un acte d'Anna Gabriel